

16755

74-76

FAJANKÓ

A BÁRTFAI HIRES FABÁBNAK
MULATSÁGOS HISTÓRIÁJA

A MAGYAR IFJUSÁGNAK

ELBESZÉLI

GAUSS VIKTOR

MÜHLBECK KÁROLY RAJZAIVAL

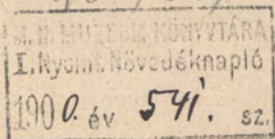
BUDAPEST

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA

ANDRÁSSY-UT 10.

16.756/74-76

ELSŐ FEJEZET.

Horváth Ádám kalandja.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer . . .

— Egy ember! — mondanák rögtön az én kis olvasóim.

Pedig dehogy volt ember, a kinek szakálla volt kender. Most az egyszer nem találtátok el.

Volt egyszer egy fadarab.

Nem volt az valami czifra, vagy holmi drága fa. Hanem egy közönséges fa, a mivel befűt az ember télen, hogyha kihűl a szobája.

Hogy, hogy nem történt, elég az hozzá: a fadarab egyszer csak valami asztalos-mester műhelyébe került. Az igaz, hogy ez régen volt már. Ti nem is igen ismertétek az asztalos mestert. Én azonban jól emlékszem rá. Azt is tudom, hogy Horváth Ádámnak hívták.

Nagyot ugrott örömében Ádám mester, a mint megpillantotta a fadarabot. Hirtelen fölkapta és jóízűen kaczagva forgatta a kezében.

— Pompás asztallábat faragok belőle, —
mondogatta magában.

Erre mindjárt elővette élesre fent baltáját.
Mindenekelőtt le akarta szedni a héját, hogy
vékonyabbra faragja. De a mint nagyot vágott

rája, annyira meghökkent, hogy szinte elhűlt
benne a vér, a baltáját meg kiejtette a kezéből.

Úgy rémlett neki, mintha a fa megszólalt
volna. Valami sistergő, vékonyka hang ütötte
meg a fülét:

— Hé, bácsi ne üssön ám olyan erősen!

Képzelteritek, hogy mekkorát bámult Ádám mester abban a pillanatban!

Ijedten fordúlt egyet a sarkán, vajjon nem lát-e valakit a műhelyben. Senki, sehol! A pad alá nézett. Senki! Kinyitotta a szerszámos ládát. Senki! Széthányta a gyaluforgácsot, meg a fűrészport. Senki! Kitekintett az utcára. Senki! Hát? ...

— Most már értem, — motyogta nevetve s a fejét vakarva, — az egész csak képzelődés. Folytassuk hát a munkát ...

Mire ismét fölkapta a szekerczét, s hatalmas csapást mért a fára.

— Jaj, jaj, jaj! Ne üssön, kend, ha mondom, mert nagyon fáj! — hallatszott újra a műhelyben. Ugyanaz a vékonyka hang volt, a mi az imént ütötte meg a fülét. Most azonban még fájdalmasabban hangzott.

Ádám mester azt sem tudta, hogy hányadán van. Annyira megijedt. Meredt szemmel, tátott szájjal nézett maga elé.

— Ugyan ki lehetett? Tán csak nem valami kisértet? Mert hát én kivülem alig hiszem, hogy volna itt valaki. Ez a darab fa pedig csak nem tanúlt meg siránkozni, panaszkodni? Ha csak nem bújt beléje valaki? Azon meg könnyen segítünk. Annál rosszabb ő rá nézve. Hadd lássuk. Tudom, hogy megkeserüli!

E szavak után fogta a fadarabot és irgalmatlanul vágta néhányszor a földhöz. Azután hallgatózott. Vajjon nem szólal-e meg valaki. Két perczig várt. Nem hallott semmit! Várt megint öt perczig. Nem hallott semmit! Azután tíz perczig. Semmit!

— Tiszta dolog, — mondta ekkor, erőltetett mosolylyal, — hiszen az egész csak képzelődés. Folytassuk hát a munkát . . .

Ekkor gyalut vett elő, hogy simára faragja a fadarabot. De a mint néhányszor végig vonta rajta a szerszámot, újra megszólalt az ismert vékonyka hang. Most azonban nem panaszkodva, hanem nevetve:

— Ne csiklandozzon, bácsi!

Erre már Ádám mester annyira elrémült, hogy hirtelen összerogyott és végig terült a földön. Mikor föleszmélt és felnyitotta a szemét, azon vette magát észre, hogy egyedül van a műhelyben. De a fadarab még mindig ott állott és a mint ránézett, úgy érezte, hogy minden porczikája reszket. Nem mert megmocczanni.

MÁSODIK FEJEZET.

Kopasz Bálint szegénysége.

Egyszer csak zörgetnek az ajtón.

— Szabad! — mondta az asztalos mester, s azon volt, hogy föltápáskodjék a földről.

Egy összetöpörödött, sovány, öreg emberke lépett a műhelybe. Bálint gazda volt. Ádám mesternek régi jó barátja. Valamikor együtt dolgoztak Kassán. Később aztán elváltak egymástól. Bálint gazda súlyos betegségbe esett.

Sokáig nyavalygott a szegény, de aztán nagy nehezen mégis fölgyógyult. Azóta nem birta többé a nehéz munkát. Eleinte csak úgy hányódott - vetődött. De aztán valami könnyebb foglalkozás után nézett.

Elment Bártfára és beállott ottan a gyermekjáték gyárban segédmunkásnak. Csak amolyan lógósnak, mert hát más volt az ő mestersége. Szekrényt, asztalt, nyoszolyát tanult ő készíteni, és nem fababát, falovacskát, boczikát, sárgára, pirosra, kékre festett házacskákat, zöldgallyas fácskákat. De nem-sokára innen is kikopott. Mert hát folyton betegeskedett s azt fogták rá, hogy nem dolgozik, lustálkodik.

Igy esett meg aztán, hogy Bálint gazda nyakába vette a világot és elhatározta, hogy addig meg sem áll, a míg rá nem akad régi jó barátjára. Hátha megkönyörül rajta és valamiképen segít majd a baján.

— Jó napot, Ádám mester! — szólalt meg az öreg emberke, a mint barátjához beállított.

— Hozta Isten, Bálint gazda! — felelte az asztalos, a mint az új jövevényt megpillantotta.

— Ejnye, ejnye, mi a csodát mível, Ádám mester, a földön? — vágott közbe Bálint gazda, mikor észrevette, hogy barátja a földön ül.

— Elveszett a cziczám, hát magam egerészek, — felelte Ádám mester mosolyogva.

— Sok szerencsét hozzá!

— Hát minek köszönhetem a szerencsét, Bálint gazda?

— A lábamnak, Ádám mester, — felelte tréfásan az öreg emberke. Majd hozzá tette:

— Minden nehéz utat meggyőz az akarat. Se házam, se fedelem: hát azt gondoltam, hogy majd csak akad a kend műhelyében egy maroknyi forgács, a mire lehajthatom a fejemet. Aztán meg valami szivességre kérném, ha ugyan nem veszi rossz néven.

— Hát csak ki vele, Bálint gazda.

Valami jó gondolatom támadt.

— Hadd halljuk.

— Kicsöppentem a bártfai játékgyárból. Rám fogták, hogy nem bírom a munkát és szélnek eresztettek. Most meg azon töröm a fejemet, honnan szerezhetnék valami alkalmas fadarabot. Fabábut faragnék belőle. Olyant, a ki táncolni tud, meg bukfenczezni, tótágast állani, czigánykereket vetni. Ezzel aztán bejárnám a világot. Így csak megélnék valahogyan. Mit szól hozzá, Ádám mester?

— Pompás gondolat, Kopasz Bálint! — szólalt meg az ismert vékonyka hang, a mely rémületbe ejtette kevéssel ezelőtt Ádám mestert.

Bálint gazda csakugyan kopasz volt. De rossz néven vette, sőt néha szörnyen meg-

haragudott, hogyha valaki ezen a néven szólította. Most is annyira dühbe jött, hogy arcza kigyulladt, két szeme pedig szikrázott. Mérgesen rárivalt az asztalosra:

— Minek sértegeti az embert, Ádám mester?

— Ki sértegeti kendet?

— Minek csúfolt kopasznak?

— Hiszen nem én voltam!

— Hát ki?

— Tudom is én!

— Kend volt.

— Az ördög!

— Hogy az ördög szántson barázdát a hátán! — kiáltotta Bálint gazda nagy mérgesen, és már azon volt, hogy rávesse magát az asztalosra.

Ádám mester azonban olyan szelid volt, akárcsak a bárány. Nem haragudott meg barátjára, hanem, mint az olyan ember, a ki észszel indul és okosan jár, nyugodtan csitította Bálint gazdát. Azután mosolygó arczczal így szólt hozzá:

— Sohse dühösködjék, Bálint gazda, hanem mondja meg inkább, hogy miben lehetek hasznára.

— Hát szent a béke? — felelte az öreg emberke, megjuhászodva.

— Az hát.

— Eszerint adjon kend nekem valami fadarabot, a miből fabábut faraghatnék.

Ádám mesternek öröm ragyogott föl az arczán, a mint meghallotta a Bálint gazda kérését. Rögtön fogta a fadarabot. Örült, hogy túlادhatott rajta. Hiszen elég boszúságot

okozott már neki. Meg hányszor ejtette őt rémületbe. Sugárzó arczczal, szívest örömet adta át barátjának. De ugyanabban a pillanatban, mintha megelevenedett volna: nagyot lökött magán a fadarab s hirtelen kicsúszva

kezeből, teljes erővel vágódott a Bálint gazda lábához.

— No hiszen kendet se igen tanították emberségre. Köszönöm az ilyen szivességet. Kicsi híja, hogy ketté nem törte a lábam szárát.

— Tán csak nem hiszi, hogy én cselekedtem.

— Hát ki?

— Az a fa.

— Persze, hogy az. Hanem hát kend vágta a lábamhoz.

— A kánya vágta a kend lábához, nem én!

Bálint gazda már ismét azon volt, hogy rávesse magát Ádám mesterre. Ez azonban egyszerre csak elkezdett hangosan kacagni. Úgy kaczagott, hogy majd belerekedt.

Bálint gazda, erre, látván, hogy barátját nem igen hozza ki sodrából, szép lassacskán lecsillapodott. Megfogadta, hogy sohasem fog többé indulatoskodni. Mert a méregnek nem igen látja hasznát az ember, sőt mi több: árt az egészségnek.

Mire nagy hálálkodva megszorította a barátja kezét, a fadarabot a hóna alá vette s bizcogva ballagott ki a műhelyből.

HARMADIK FEJEZET.

Mi lett a fadarabból?

A mikor Bálint gazda künn volt az utcán és a fára gondolt, olyan boldog érzés fogta el, hogy szinte könnyezett örömében. Orúlt neki, mint a tót a pogácsának. De az örömet csakhamar keserűség váltotta föl, a mikor rágondolt, hogy mekkora utat kell majd ismét

megtennie hazáig. No de mivelhogy semmi sem tart örökké e földi életben, végre egy szép napon Bálint gazda is megpillantotta messziről a bártfai nagytemplom magas tornyát.

A mint hazaért, rögtön előszedte szerszámainkat és azonnal a fabábu faragásához fogott.

— Vajjon milyen nevet adok majd neki?
— gondolta magában Bálint gazda, a mint a fadarabot nézegette, Egy darabig elgondolkozott, azután, mintha valami pompás gondolata támadt volna, hangosan elkiáltotta magát:

— Fajankó! Erre a névre fogom őt elkeresztelni. Fogadni mernék, hogy ez szerencsét hoz neki.

Ekkor fogta a szerszámot és azonnal hozzálátott a munkához. Csakhamar készen volt a hajával, a homlokával, meg a szemével.

De mennyire elcsodálkozott, midőn azon vette magát észre, hogy a fabábu két szeme egyszerre csak megelevenedett és merően, szinte csúfondárosan nézett rá.

A dolog, úgy látszik, nem igen volt inyére Bálint gazdának, mert haragosan ráförmedt a fabábra:

— Hunyd be rögtön a szemed, te semmirekellő, mert máskülönben megkeserülöd!

De a fabábu nem felelt.

Ekkor tovább faragott és nemsokára megcsinálta neki az orrát. De alighogy készen volt vele, ez annyira megnyúlt, hogy Bálint gazda szinte megijedt tőle. Mentül rövidebbre faragta, annál hosszabbra nőtt.

Azután a száját faragta ki.

De ezzel még készen sem volt, midőn hangosan elkezdett kaczagni és csúfondáros szavakkal illetni mesterét.

— Ne ne vess, te mihaszna! — rivalt rá Bálint gazda boszusan. Azonban a fabáb oda se hederített neki, hanem egyre kaczagott.

— Ne vigyorogj, ha mondom! — kiáltotta ekkor nagy mérgesen.

Erre a fabáb megszűnt nevetni, azonban ráadásul kiöltötte Bálint gazdára a nyelvét.

Bálint gazda, okos ember léte, úgy tett, mintha észre sem vette volna ezt a neveletlenséget, és tovább folytatta a munkát. Ekkor kifaragta neki az állát, a nyakát, azután a vállát, a derekát, a karját, meg a kezét.

Az öreg emberke ekkor önelégülten gyönyörködött a csinos fabáb nézésében, de mennyire elcsodálkozott, a mikor ez egyszerre csak eszeveszetten hadonázni kezdett a kezével. Hiába iparkodott őt nyugalomra inteni, a fabáb csak nem akart veszteg maradni, sőt annál gyorsabban mozgatta a kezét.

— Fajankó, maradj veszteg, mert rögtön megkötözlek! — mondogatta Bálint gazda nagy boszúsan.

Fajankó azonban nem hajtott a szavára.

— Te rakoncátlan, rossz fiú! Hát így boszantod édes apádat! Vigyázz, mert a jó

Isten mindent lát, és megveri a szófogadatlan
gyermeket!

Fajankó azonban még sem volt olyan rossz
gyermek, hogy ne fogott volna rajta a szép
szó. Lassacskán megjuhászodott és meg se
mocczant többé.

Erre Bálint gazda újra hozzálátott a mun-
kához és csakhamar kifaragta a fabábnak a
lábát.

Mikor ezzel aztán készen volt, fogta Fa-
jankót és nagy óvatosan a földre állította.
Mefogta az egyik kezét és úgy vezette föl s
alá a szobában.

Majd elkezdte neki dúdolgatni:

Jár a baba, jár,
Mint a kis madár,
Holnapután a kert alatt
Lepkét is fog már!

— Hadd tanuljon meg járni, a kis lurkó,
— gondolta magában Bálint gazda. Ez azonban nem ment ám olyan könnyen, a mint gondolta. Sok időbe telt, a míg Fajankó meg tudott a maga lábán állani s néhány lépést tenni.

— Idővel, szalmával a naspolya is megérik! — ezzel a régi közmondással biztatta magát Bálint gazda. — Addig lógatja lába szárát a gyerek, míg egyszer csak azon veszem magamat észre, hogy kengyelfutó lett belőle.

Es Bálint gazdának csakugyan igaza volt.

Fajankó rövid néhány óra alatt olyan ügyesen lépdegélt a szobában, hogy öröm volt ránézni. Bálint gazda nem győzött betelni a nézésével. Már azon volt, hogy elébe fusson és megölelje, megcsókolja, midőn Fajankó egyszerre csak kisurrant az ajtón, és ucczu, ki az utcára. Futott, mint a kengyelfutó.

Bálint gazda hamarjában azt se tudta, hogy mitevő legyen, annyira meglepte őt a váratlan esemény. Csak aztán, mikor észre tért, maga is futásra vette a dolgot és lóhalálában szaladt a kis szökevény után. De nem tudta utólélni, mert Fajankó olyan gyors

iramodással futott, akárcsak a nyúl, éktelen zajt ütve falábával az utca kövezetén.

— Fogjátok meg! Fogjátok meg! — kiáltotta folyton Bálint gazda. A járók-kelők azonban elcsodálkoztak a szokatlan látványon és tátott szájjal nézték a tova iramodó fabábut, nagyokat kaczagva, hangosan hahotázva.

Szerencsére azonban a nagy lármára egy rendőr bukkant elő valamelyik mellékutczából és, két lábát szétterpesztve, útját állta a menekülő fabábnak. Kicsi híja volt, hogy el nem surrant mellette és csupán a Fajankó hosszú orrának köszönhetette, hogy elcsípte a kis szökevényt.

A rendőr Fajankót rögtön átadta Bálint gazdának. Ez meg büntetésül meg akarta czibálni a fülét a rossz gyermeknek. De nagyot bámúlt Bálint gazda, a mikor sehogysem birt ráakadni a fülére. Hát tudjátok-e miért? Mert nagy sietségében elfelejtett neki fület faragni.

Ekkor galléron fogta a kis lurkót, és úgy vezette őt haza felé.

— Gyerünk csak haza, majd megtanítlak otthon emberségre! — mondogatta neki Bálint gazda.

Fajankó e szavak hallatára annyira megijedt, hogy nem akart tovább menni, hanem hirtelen a földhöz vágta magát és elkezdett kétségbeesetten jajveszékelni. Az emberek persze, nagy kíváncsian, csakhamar összeverődtek körülötte, megsajnálták a gyereket és pártját fogták.

— Szegény gyerek! — mondotta egynémelyik, jól teszi, ha nem akar hazamenni! Ki tudja, talán holtra verné az a kegyetlen ember! . . .

— Bálint gazdát mindenki derék embernek hiszi. De azért valóságos zsarnoka a gyerekeknek! Ha hazaviszi a szegény fiút, bizonyosan darabokra töri. — Így vélekedtek többen.

Szóval addig védték, pártolták a fiút, s addig szidták, korholták az öreget, míg nem a rendőr szabadon eresztette Fajankót, Bálint gazdát meg bezáratta.

A mi pedig ezután történt, az olyan furcsa história, hogy magam is tamáskodom benne.

Hát elmondom, ha ide figyeltek!

NEGYEDIK FEJEZET.

Tücsök koma leczkéje.

Fajankó, a mint szabadon érezte magát, eszeveszetten futott haza felé. Letért az országútról, s a réteken át megkerülte a várost. Ugy gondolta, hogy így hamarább jut haza. Könnyedén ugrotta át a vízzel telt árkokat, a sűrű kőkenybokrokat, a magas kőkerítéseket, mint valami kecske, vagy a vadásztól üldözött nyulacska.

Mikor a házuk elé jutott, nyitva találta az utcaajtót. Hirtelen besurrant. Alig hogy átlépte a szoba küszöbét, lihegve vetette magát a földre. Mire nagyot lélekzett föl örömében.

Öröme azonban rövid ideig tartott. Mert rögtön úgy tűnt föl neki, mintha megszólalt volna valaki a szobában:

— Czir-czir-czir!

— Ki az?! — kiáltott föl ijedten Fajankó.

— Én vagyok!

Fajankó hirtelen hátrafordult s egy nagy tücsköt vett észre, a mint lassudan mászott fölfelé a szoba falán.

— Nem mondanád meg, hogy ki vagy?

— A beszélő tücsök vagyok, s több, mint száz éve itt lakom ebben a szobában.

— Ez a szoba az enyém és senki másé!

— válaszolta nagy hetykén Fajankó, — s javadra mondom, vidd el innen az irhádát, mert máskülönben velem gyülik meg a bajod.

— Már pedig én addig el nem megyek

innen, — felelte a tücsök — míg valami nagy igazságot nem mondok el neked.

— Szólj hát s azután szedd össze a sátorfádat!

— Jaj annak a fiúnak, a ki fellázad a szülők akarata ellen s ok nélkül elhagyja a szülei házat. Annak sohsem lesz szerencséje ezen a földön, s előbb-utóbb keservesen megbánja tettét.

— Muzsikálhatsz, tücsök koma, a mint neked tetszik. De hát tudd meg, hogy holnap hajnalban én már kereket oldok. Megyek innen. Mert ha itt maradnék, azt kellene tennem, a mit minden más gyermeknek. Tudniillik iskolába küldenének, s ha akarom, ha nem, tanulnom kellene. Nekem pedig, őszintén megvallom, sehogysem tetszik a tanulás. Jobb szeretek pillangók után futkosni, fákra mászni s madárfészket keresni.

— Szegény Fajankó! — De hát tudod-e azt, hogy örök életedre számár maradsz, ha ilyen haszontalanságokon töröd a fejedet?

— Fogd be a szádat, mert megjáród! — kiáltotta mérgesen Fajankó.

A tücsök, a ki türelmes és mindenekfölött okos volt, úgy tett, mintha nem hallotta volna ezt a neveletlenséget, és nyugodtan folytatta:

— És ha nincs ínyedre az iskola, miért

nem tanúlsz valami mesterséget? Ezzel aztán becsülettel megkeresheted a mindennapi kenyeret.

— Hát tudod-e, mit mondok? — válaszolta Fajankó, a ki úgy tűnt föl, mintha türelmét vesztette volna. — Valamennyi mesterség között nekem csak egy tetszik.

— Melyik?

— Az evés, ivás, alvás és mulatás. Szóval a naplopó mestersége.

— Hát tudod-e, hogy hová jut az, a ki erre a mesterségre vetemedik? — vágott közbe a beszélő tücsök a szokott nyugalommal. — Vagy kórházba, vagy tömlöczbe!

— Ne muzsikálj tücsök koma, mert jaj neked, ha megharagszom! . . .

— Szegény Fajankó! Igazán sajnállak!

— Ugyan miért?

— Mert Fajankó vagy, és mert, a mi még rosszabb, fából van a fejed . . .

Ezek után a szavak után Fajankó annyira dühbe jött, hogy hirtelen fölkapott egy fakalapácsot s a beszélő tücsökre hajította. Azt hitte, hogy rögtön összelapítja.

De rosszúl számított. Mert a tücsök abban a pillanatban egyszerre csak eltűnt. A mestergerenda alá bújt. Csak a hangja halatszott még:

— Czir-czir! Czir-czir! Czir-czir!

ÖTÖDIK FEJEZET.

Elrepült a rántotta.

Ezalatt lassankint sötétedni kezdett és Fajankónak csak ekkor jutott eszébe, hogy reggel óta nem evett semmit. Éhes volt s nagy ürességet érzett a gyomrában. És mivel-hogy a korgó gyomornak nincs füle, Fajankó hiába csitítgatta, bízta a gyomrát, hogy majd csak akad valami ennivaló, de a gyomra nem hajtott a szavára és egyre háborgott.

Szegény Fajankó! Estefelé pedig már olyan éhes volt, hogy azt hitte, vége van. Csak most tudta, hogy micsoda nagy baj, ha az embernek nincs egy betevő falatja se. Ha édes apja otthon van, bizonyosan nem kellett volna olyan iszonyatos kínokat kiállania. Az apa a világért sem hagyja gyermekét éhezni. Oda-adja az utolsó falatját is. Ezért aztán nagy háládatlanságot követ el az a gyermek, a ki nem tudja megbecsülni édes apját! És szomorúságot okoz neki azzal, hogy nem fogad szót és nem teljesíti gyermeki kötelességeit.

Ilyenképen okoskodott most már Fajankó. Hanem hát eső után késő a köpenyeg! Kínjában elkezdett futkosni ide-oda a szobában és mindenütt keresgélt, kutatott, vajjon nem talál-e mégis valami harapni valót: egy falátka kenyeret, ha mindjárt szárazat is, vagy csak

annak a héját. Hiszen éhes embernek a kenyérhéj is mézes falat. Azonban nem talált semmit.

Ezalatt az éhség nőttön-nőtt. Elkezdett keservesen sírni, hangosan zokogni.

— Igaza volt a beszélő tücsöknek! — sopánkodott könnyes szemmel. — Nagyon rosszúl tettem, hogy nem fogadtam szót édes apámnak és megszöktem hazúlról! . . . Jaj, jaj, jaj! Milyen borzasztó az éhség!

A mint így hangosan jajveszékelt, egyszerre csak úgy tűnt föl neki, mintha tojást pillantott volna meg a szemetes ládában. Legalább arra vallott fehér színe, meg gömbölyded alakja. Csakugyan tojás volt.

Fajankó nem tudott hová lenni örömében, annyira megörült a tojásnak. Eleinte nem is akarta elhinni a dolgot. Azt hitte, hogy álmodik. Boldogan forgatta kezében a tojást és csókolgatta. De csakhamar meggyőződött róla, hogy ébren van s véletlenül egy szép fehér tyúktojásra bukkant. Nagyott ugrott ekkor s ha nem lankasztja el annyira az éhség, bizonyosan tánczra perdült volna.

— Milyen pompás rántotta lesz belőle! — mondotta ekkor s nagyot kurjantott rá Fajankó.

Erre a padkához ment és kis lábast vett

elő, hogy beletörje a tojást. Zsír helyett meg vizet öntött a lábasba. Ez is megteszi a szolgálatot, — gondolta Fajankó, — a rántotta akkor is rántotta, hogyha vízben sül.

Ekkor fogta a tojást s egyet ütött vele a lábas szélére. Aztán a belsejét bele akarta önteni a lábasba. De mekkorát bámult Fajankó, mikor a tojás fehérje és sárgája helyett, egy szép sárgapihés csibe szállt ki a tojás

héjából és nagy vidáman hajlongva, csúfondáros hangon mondta:

— Köszönöm, kedves Fajankó uram, hogy helyettem feltörte a tojás héját! Minden jót kívánok és tisztellem az otthonvalókat!

E szavak után hirtelen eltűnt.

Szegény Fajankó, tátott szájjal, meredt szemmel s kezében az üres tojáshéjjal nézte az elillanó csibét. Azt sem tudta, hogy hányadán van, annyira elcsodálkozott. De nem-sokára észretért s hangosan elkezdett sírni, jajveszékelní, annyira kétségbe volt esve a gondolatra, hogy most már csakugyan éhen kell elpusztúlnia.

— Mégis igaza volt a beszélő tücsöknek! Ha nem szöktem volna meg hazúlról és édes apám itthon volna, nem kellene most éhen elvesznem! Jaj, jaj, jaj! Milyen borzasztó az éhség!

Mivelhogy pedig nagyon éhes volt, úgy határozta, hogy elmegy hazúlról és elnéz a szomszéd faluba. Hátha akad majd ott valami jószívű ember, a ki megkönyörül rajta.

HATODIK FEJEZET.

Végzetes éjszaka.

Oda künn nagyot fordúlt a világ. Csunya idő támadt. Mintha csak az ítélet napja közelgett volna. Olyan erősen zengett az ég, hogy szinte rengett bele a föld. Az ég folyton villámlott s koronkint teljesen lángba borúlt. Heves szél kerekedett, süvítve nyargalt végig az utczákon s porfellegeket hajtott föl a magasba.

Fajankó nagyon félt a mennydörgéstől, meg a villámlástól. Az éhség azonban legyőzte a félelmet, s oda se nézve a czudar időnek, eltökélten távozott hazúlról. Összeszedte bátorságát s egyenest a szomszéd falunak tartott. Mikor odaért, fázott és reszketett, mint a falevél.

Az utcák sötétek és néptelenek voltak. A boltok zárva, a kapuk zárva, az ablakok zárva. Az utcán egy lelket sem látott. Úgy rémlett neki, mintha az emberek mind kiköltöztek, vagy kihaltak volna a faluból.

Fajankó éhesen és kétségbeesetten megállott egy ház előtt. Annak a kapuja is csukva volt. Mire fogta magát s nagyot rántott a csengetyűn. Gondolta:

— Majd csak kinéz valaki.

És csakugyan. Az egyik ablak egyszerre

csak kinyílt és egy öreg emberke dugta ki rajta a fejét. Mire haragosan rárivalt Fajankóra:

— Mit akarsz ilyen későn?

— Kérek egy falatka kenyeret.

— Megállj, fiam, rögtön jövök, — felelte az öreg emberke, a ki azt hitte, hogy a fiú pajkosságból zavarta föl álmából.

Néhány pillanat múlva újra kinyílt az ablak, s az öreg emberke lekiáltott Fajankóhoz:

Gyere az ablak alá s tartsd ide a kalapodat.

Fajankó örömében rögtön lekapta a fejéről a kalapját s úgy tett, a hogy az öreg emberke mondta. Örült, hogy végre akadt valaki, a ki megkönyörül rajta s kenyeret ad neki. De mekkorát bámult aztán, mikor kenyér helyett, az öreg emberke egy dézsa vizet öntött a nyaka közé. Hamarjában azt sem tudta, hogy hányadán van, annyira megijedt. Azt azonban érezte, hogy csúronvíz volt.

Szegény Fajankó, bőrig átázva baktatott haza felé. Mikor a szobájába lépett, annyira fáradt, kimerült és éhes volt, hogy meg se birt a lábán állani. Ekkor valami cseréptálat szedett elő, tele rakta parázsszal, azután szépecskén leült s a tál fölé tartotta lábát. Na-

gyon fázott a szegény s úgy gondolta, hogy így majd átmelegszik a teste.

De mivelhogy igen fáradt volt, csakhamar elaludt a széken. Azonban vesztére. Mert a lába, a mely fából volt, meggyuladt és szénné égett.

Fajankó azért tovább aludt és hangosan hortyogott, mintha nem is a maga lába égett volna el. Végre pitymallatkor egyszerre csak fölriadt. Valaki erősen dőngette az ajtót.

-- Ki az? — kérdezte Fajankó, nagyokat ásítva és szemét dörzsölve.

— Én vagyok! — felelte valaki kívülről.

És ekkor úgy tűnt föl neki, mintha a Bálint gazda hangját hallaná.

HETEDIK FEJEZET.

A három körte története.

Fajankó, a ki álmos szemmél eleinte észre sem vette, hogy a két lába elégett, hirtelen fölugrott a székről és az ajtóhoz akart futni. De jóformán föl sem kelt, mikor egyszerre csak eltántorodott és hanyat vágódott a földön.

— Nyisd ki az ajtót! — kiáltott eközben Bálint gazda kívülről.

— Nem birom, édes apám . . . — felelte Fajankó siránkozva és a földön hemperegve.

— Mért nem birod?

— Mert megették a lábamat.

— Kicsoda?

— A czicza, — szólt sírva Fajankó, a ki ép abban a perczben pillantotta meg a cziczát,

a hogy néhány darabka fával játszott az asztal alatt.

— Nyisd ki az ajtót, ha mondom! — kiáltotta ismét Bálint gazda, — mert máskülönben megkeserülöd!

— Nem bírok a lábamra állni, édes apám Jaj, jaj, jaj! Mi lesz velem! Jaj, jaj, jaj! Örök életemre nyomorékká lettem. Jaj, jaj, jaj!

Bálint gazda azt hitte, hogy Fajankó ismét valami csint követett el. Hogy teteti magát. Azért siránkozik. Azért jajgat. Egyet gondolt és fölmászott a falra. Mire az ablakon átugrott a szobába.

Bálint gazda annyira megharagudott, hogy eleinte neki akart esni a fiúnak, hogy jól elnáspángolja. De aztán, a mint észrevette Fajankót, a földön elterülve, szénné égett lábbal, megesett rajta a szíve. Fölkapta, megölelte, megcsókolta és könnyes szemmel czirógatta az arczát. Azután zokogva kérdezte tőle:

— Édes, kis Fajankóm! Mondd, hogyan esett meg rajtad ez a szerencsétlenség?

— Nem tudom, édes apám, nem tudom. Jaj, jaj, jaj! Mi lesz velem. Jaj, jaj, jaj! Örök életemre nyomorékká lettem. Jaj, jaj, jaj!

De azután nagynehezen elmondta édes apjának, hogy mi történt vele az éjszaka.

— Ne sirj, édes fiam, majd megsegít a jó Isten.

— De ha olyan éhes vagyok, édes apám, hogy majd meghalok. Jaj, jaj, jaj!

Erre Bálint gazda három körtét szedett elő a zsebéből.

— Nesze, fiam, ez a három körte. Magam akartam megenni. Tegnap óta magam sem ettem semmit. De hát neked adom, mert látom, hogy nagyon éhes vagy.

— De én csak hámozva eszem a körtét.

— Hámozva?! — kérdezte nagy ámulattal Bálint gazda. — No, fiam, megöregedtem,

de azért ilyen csodát se hallottam még életemben. Olyan éhes vagy, hogy majd meghalsz és ilyenkor azt monod, hogy csak hámozva eszed a körtét? Pedig a keserű babot is édessé teszi az éhség. Nagy baj ez, fiam! Gyerekkorától szokják az ember minden étel-

hez, mert sohsem tudja, hogy mi érheti még az életben. Sok minden megesett már a világon! . . .

— Igaza van, édes apám, de hát én csak hámozva eszem a körtét. Nem tehetek róla, de nem bírom megenni a héját.

Bálint gazdának azonban aranyos volt a szive: belenyúlt a mellénye zsebébe és elővette belőle a bicskáját. Azután fogta a három körtét és rendre lehámozta. A héjukat meg odarakta az asztal egyik sarkára.

A hogy Fajankó nagy mohón megette az egyik körtét, azon volt, hogy eldobja csutkáját. Bálint gazda azonban megfogta a fiú kezét és mondta:

— Ne dobd el, fiam, mert mindennek hasznát veheti az ember ebben az életben.

— Tán csak nem kívánja, édes apám, hogy a csutkáját is megegyem! . . . — kiáltotta Fajankó nagy mérgesen.

— Ki tudja! Sok minden megesett már ezen a világon . . . — ismételte Bálint gazda nyugodtan.

És csakugyan, a három csutkát nem dobták ki az ablakon, hanem odarakták a héjához, az asztal egyik sarkára.

Mikor Fajankó mind a három körtét megette, vagy, jobban mondva, felfalta, nagyot ásított s pityeregve így szólt:

— Éhes vagyok még!

— Sajnálom, fiam, de nem adhatok egyebet.

— Hát csakugyan nem adhat egyebet, édes apám? Majd meghalok éhen!

— Ha csak nem eszed meg a körte héját, meg a csutkáját.

— Nem bánom! — mondta Fajankó, — ha nincs más, hát azt is megeszem.

És csakugyan ráfanyalodott. Eleinte nyímmel-nyámmal evett; de aztán nagy mohón kezdett falatozni. Megette a körte héját, meg a csutkáját. Ekkor örömében összezsápta két kezét és nevetve mondta:

— No de most igazán jóllaktam!

— Lám, fiam, — jegyezte meg Bálint gazda, jóságos mosolylyal, — igazam volt nekem, a mikor azt mondtam, hogy az ember ne igen válogasson ételben, italban. Édes fiam, sohasem tudja az ember, hogy mi érheti még ebben az életben. Sok minden megesett már ezen a világon!

NYOLCZADIK FEJEZET.

Kabátból ábécze.

Mihelyt úgy érezte Fajankó, hogy tele van a gyomrocskája, azonnal elkezdett duzzogni és jajveszékelní. Azt akarta, hogy édes apja új lábat faragjon neki.

Bálint gazda azonban meg akarta őt büntetni, nehogy máskor is rosszúl viselje magát, és hagyta, hadd sírjon és keseregjen. Legalább máskor megembereli magát és szótfogad. Azután mondta:

— Minek faragnék én neked új lábat! Talán azért, hogy ismét megszökjél?

— Megfogadom, édes apám, felelte Fajankó zokogva, — hogy mától fogva jó és engedelmes gyerek leszek. Megfogadom, hogy ezen-től mindig iskolába járok, tanulok s megbecsülöm magamat.

— A gyerekek, ha valamit akarnak, rendszeren így szoktak beszélni.

— De én nem vagyok ám olyan, mint a többi gyerek. Jó vagyok; talán a legjobb gyerek ezen a világon. Mindig igazat mondok, sohasem hazudok. Azt ígérem, édes apám, hogy mától fogva valami mesterséget tanulok; hadd teljék bennem öröme, hadd legyen valakije, a ki öreg napjaiban gondozza, istápolja.

— Bálint gazda, bár kegyetlennek tűnt föl abban a pillanatban, úgy érezte, hogy megszakad a szíve, a hogy ránézett nyomorék fiára. Nagyon fájt neki, hogy olyan szánandó állapotba jutott a szegény. Ezért aztán egy kukkot sem szólt többet, hanem előszedett valahonnan két darab jó, kemény fát, azután

fogta a szerszámját és nagy gonddal s lelkiismeretességgel faragni kezdett.

Alig telt bele egy óra, s a két új láb szépecskén elkészült. Ez a két új láb persze többet ért, mint a régi. Főképen mert Bálint gazda pompás kemény somfából faragta. Meg aztán olyan karcsú, olyan rugalmas és formás volt, mintha csak a világ leghíresebb képfaragója készítette volna.

Erre Bálint gazda így szólt Fajankóhoz:
— Húnyd be a szemed és aludjál!

Fajankó behúnyta a szemét és úgy tett, mintha aludnék. Bálint gazda pedig enyvet hozott elő s a két új lábat nagy gonddal odaragasztotta a testéhez. Még pedig olyan ügyesen, hogy még a helye sem látszott meg a ragasztásnak.

A mint Fajankó észrevette, hogy mind a két lába megvan, rögtön leugrott az asztalról és nagy örömében akkorákat ugrott, mint a kecske. Majd tánczra perdült s eszeveszetten járta a csárdást, mintha bizony az esze megháborodott volna.

— Drága, édes apám, — kiáltott fel Fajankó ujjongva — azzal hálálom meg jóságát, hogy azonnal iskolába megyek.

— Ezt már szeretem!

— De hát ruhácska is kellene hozzá.

Bálint gazda, a ki egyébiránt olyan szegény volt, mint a templom egere, színes papirosból csinált neki kabátot, nadrágot, faháncsból czipőt, kenyérbélből meg sapkát.

Mikor Fajankó megpillantotta magát az ablak üvegén, annyira megörült, hogy nagy kényesen így szólt édes apjához:

— Olyan vagyok, mint valami nagy úr!

— Igazad van, fiam, — vágott közbe Bálint gazda, — de azért jusson eszedbe, hogy nem a szép ruha, hanem a tiszta ruha teszi úrrá az embert.

— Édes apám! — kiáltott föl egyszerre Fajankó, — de azért még sem mehetek iskolába, mert hiányzik még valamim.

— Hát mi?

— Ábécze.

— Eltaláltad, fiam. De hát hogyan szerezzük meg?

— Nagyon könnyen! Elmegyünk a könyves boltba és megvesszük.

— Hát a pénz hol van?

— Nekem egy krajczárom sincsen.

— Nekem sincs — mondta a jó öreg ember elszomorodva.

És Fajankó, bár nagyon vidám fiú volt, maga is szomorú arczot vágott. Mert nagy mester a nyomorúság, a gyermeket is okossá teszi.

— Megállj, fiam! — szólalt meg hirtelen Bálint gazda és felszökött a helyéről. Ekkor magára öltötte kopott, foltozott, ócska kabátját, és futva távozott hazúlról.

Kis idő múlva visszatért. Ábéczés könyv volt a kezében, a kabátja azonban nem volt rajta. A szegény ember ingujjban tért vissza, pedig odakint erősen havazott.

— Hát hol felejtette a kabátját, édes apám?

— Eladtam.

— Miért?

— Melegem volt benne.

Fajankó megértette az édes atyja válaszát, és annyira elérzékenyedett, hogy a nyakába borúlt és össze-vissza csókolta.

KILENCZEDIK FEJEZET.

Fajankó rossz fát tesz a tűzre.

A mint megszűnt a havazás, Fajankó a hóna alá vette ábéczés könyvét s egyenest az iskola felé tartott. Útközben édes apja jutott az eszébe, s azon törte a fejét, hogyan hálálhatná meg neki az ő jóságát. És így okoskodott:

— Ma az iskolában megtanúlok olvasni, holnap írni és holnapután számolni. Azután tanúlt, okos ember lesz belőlem és sok pénzt keresek. Ha majd megtelik a zsebem sok arany és ezüst pénzzel, rögtön csináltatok édes apámnak szép kabátot, finom posztóból. Dehogy posztóból. Aranyból, ezüstből varratom neki és telerakatom ragyogó gyémántgombokkal. S ezt, szegény öregem, csakugyan megérdemli. Eladta kabátját, az árán könyvet vásárolt nekem s ebben a hidegben kénytelen most ingujjban járni. Ilyen áldozatot csupán az apa szokta megtenni gyermekéért! . . .

A mint meghatottan ezt hajtogatta, egyszer csak úgy tűnt föl neki, mintha muzsikázót hallana messziről. Czin! Czin! Bumm! Bumm!

Hirtelen megállapodott és hallgatózott.

— Muzsika! . . . Hol? . . . Miért? . . . De kár, hogy iskolába kell mennem; máskülönben . . . — mondogatta és ott állt mozdulatlanul, mintha a lába gyökeret vert volna a földbe. Nem tudta, mitevő legyen. Határoznia

kellett. Iskolába menjen-e, vagy muzsikát hallgatni?

— Ma muzsikát hallgatok, holnap meg iskolába megyek. Hiszen mindig ráérünk iskolába menni! — mondta végre a könnyelmű fiú és egyszerűen vállat vont.

S úgy is tett. A kürt, a nagy dob, a czingányér hangja annyira elkábította, hogy hirtelen futásnak eredt, és mint valami megugrott csikó, úgy nyargalt végig azon az utcán, a honnan a muzsikaszó hallatszott. Minél gyorsabban futott, annál jobban hallotta a czingányér csörgését, a dob pergését. Czin, czin! Bumm, bumm!

Egyszerre csak egy nagy piacra jutott. Tengernyi nép tolongott rajta. Sohsem látott annyi embert egy rakáson. Az emberek valami fabódé előtt ácsorogtak, a mely tele volt aggatva vászonra festett, nagy tarka képekkel.

— Mit mutatnak ebben a sátorban? — kérdezte Fajankó egy fiútól.

— Olvasd el, hogy mi van az ajtó fölé írva, és megtudod.

— Elolvasnám én édes-örömet, de hát még nem tudok olvasni.

— Nagy csacsi vagy! Hát elolvasom én. Tudod-e, hogy mit jelentenek azok a nagy

piros betük? Azt, hogy PAPRIKA JANCSI SZINHÁZ . . .

— Színház?

— Az.

— Mikor játszanak benne?

— Most.

— Mit fizet az ember, ha beeresztik?

— Húsz fillért.

Fajankó annyira kíváncsi volt az előadásra, hogy megfélekezve magáról, így szólt az idegen fiúhoz:

— Nem adnál holnapig húsz fillért?

— Szivesen, de ma nem adhatok.

— Odaadom húsz fillérért a kabátomat.

— Nem ér az egy fittyet sem. Hiszen papirosból van. Ha megázik, le sem veheted.

— Hát a czipómért mit adsz?

— Semmit. Befűtsek vele?

— Hát a sapkámért?

— Sokat ér! Kenyérbélből való sipka. Még megjárhatja az ember, hogy az egerek leeszik a fejéről!

Fajankó már szinte reszketett, annyira türelmetlen volt. Mindenáron szeretett volna pénzhez jutni, de sehogysem sikerült neki. Már azon volt, hogy egy utolsó kísérletet tegyen. De cserben hagyta a bátorsága. Ha-

bozott, ingadozott tétova nádszál módjára. Szenvedett. Végre megszólalt:

— Nem adnál húsz fillért az ábéczés könyvemért?

— Vigyázz, Fajankó! Mert rossz főre hágsz!

— Nem bánom. Nesze a könyvem!

— Magam is gyerek vagyok, s gyerekektől nem szoktam semmit sem vásárolni, — felelte az idegen fiú, a ki sokkal okosabb volt nálánál.

— Nesze a húsz fillér! — kiáltotta egy ószeres, a ki nem messze állott a gyerekektől, s a beszédükre fülelt.

Fajankó pedig rögtön túladott a könyvén. Hej, pedig szegény Bálint gazda ingujjban didergett otthon. Mert a kabátja árán ábéczés könyvet vásárolt a fiának!

TIZEDIK FEJEZET.

Paprika Jancsi és társai.

Mikor Fajankó a bábszínházba lépett, már javában folyt az előadás.

— Ép akkor jelent meg a színpadon Paprika Jancsi és Vitéz László. Egy darabig farkasszemet néztek egymással, azután heves szóváltásba elegyedtek. A minek persze veszekedés lett a vége. Már csaknem azon voltak hogy jól eldöngessék egymást.

A nézőtér egészen megtelt és mindenki figyelemmel kísérte a két fabáb mókáit. Közbe-közbe hangos kaczagás hallatszott. Különösen a mikor Paprika Jancsi haragra lobbant és nagy mérgesen ráemelte füttykösét Vitéz Lászlóra. Ez pedig, ámbátor folyton a kardjával hadonázott, mindannyiszor ijedten szökött meg előle.

Egyszer csak, hogy, hogy nem, Paprika Jancsi hirtelen elereszti botját, szétveti két lábát és a közönség felé fordulva, meg a nézőtérre mutatva, elkezd éktelenül kiabálni:

— Kit látok! Ébren vagyok-e, vagy álmodom! Hiszen az ott Fajankó!

— Persze, hogy Fajankó! — kiáltja rá Vitéz László.

— Hogyne volna Fajankó! — rikácsol Galuska Mihók, a ki a nagy kiáltozásra a színpadra futott.

— Fajankó! Fajankó! — kiáltja valamennyi fabáb, a színpadra rohanva.

— Hiszen az Fajankó! Fajankó testvérünk! Éljen Fajankó! Éljen!

— Fajankó, fuss ide föl, hozzám! — ordítja Paprika Jancsi, — siess testvéreid karjai közé!

A szíves meghívásra Fajankó hirtelen felszökik és hatalmas ugrással a színpadon terem.

Lehetetlen leírni, hogy micsoda ujjongó örömmel fogadták Fajankót testvérei. Mindannyian megölelték megcsókolták. Majd csupa szeretetből az arczát csipkedték, hátba verték, oldalba bökték, a fülét, az orrát czibálták, majd pedig vállukra emelték és nagy kiáltozással czepelték magukkal.

Igaz, hogy megható jelenet volt látni a testvéri szeretetnek ezt az őszinte megnyilatkozását, de a néző közönség nem érte be vele, hanem hangosan követelte az előadás folytatását. — Ki vele! Ki vele! Halljuk az előadást! Halljuk!

De mind hasztalan. Mert Paprika Jancsi

és társai, a helyett, hogy az előadást folytat-
ták volna, még nagyobb lármát csaptak, egyre
éltetve testvérüket. — Éljen Fajankó! Éljen
Fajankó!

Ekkor hirtelen egy marczona alak lépett
a színpadra. Olyan ijesztő volt az arcza, hogy
ördögnek is beillett volna. Hosszú, bokáig érő
fekete szakállá volt. A szája olyan volt, mint
egy kapu. Két szeme pedig egy-egy piros
lámpáshoz hasonlított. Kezében kigyóbőrből
és róka farkból font ostort suhogtatott.

Tudjátok-e, hogy ki volt ez a csúnya
ember? A bábszínház tulajdonosa, Paprika
Jancsinak és társainak kegyetlen szívű gazdája.

Persze rögtön csönd lett a színpadon.
Mintha a fabábuk hirtelen elnémultak volna.
Egyik se mert többé kukkanni sem, és
mindenik úgy reszketett, mint a nyárfa levele.

— Mért jöttél ide, te haszontalan ficzkó,
az előadást megzavarni? — kérdezte Fajan-
kótól a csúnya ember és olyan mérgesen
meresztette rá a szemét, hogy Fajankónak
szinte elhűlt a vére.

— Bocsásson meg, nagyságos uram, de
nem tehetek róla. Nem én vagyok az oka
ennek a zenebonának.

— Hát ki? Egy kukkot se többé! Estére
majd leszámolunk!

És csakugyan, a mint este felé vége szakadt az előadásnak, Ripacs Márton (úgy hívták a csúnya embert), a konyhába ment, hogy a nyársra húzott birkaczombját forgassa a patogó tűz fölött. Vacsorára akarta megsütni. A fája azonban csakhamar elfogyott, mire

dühében odaszólitotta magához Paprika Jancsit, meg Vitéz Lászlót.

— Hozzátok ide rögtön Fajankót! Elfogyott a fám, s vele akarok tüzet rakni. Úgy látszik, jó keményfából való a mihaszna. Megérdemli, hogy elégessem, hisz' elég szégyent hozott a

fejemre. Még megesik, hogy holnap üres lesz a színház s akkor mindannyian éhen halhatunk.

Paprika Jancsi és Vitéz László eleinte haboztak. Elszörnyedve gondoltak szegény testvérükre. Ripacs Márton azonban olyan kegyetlen pillantást vetett rájuk, hogy egy perczig sem késtek és eszeveszetten futottak Fajankóért.

Kis vártatva visszatértek és karjánál fogva vonszolták be Fajankót, a ki jajveszékelve vergődött és azon iparkodott, hogy kibontakozzék a társai kezéből.

— Édes apám, segíts rajtam! Nem akarok meghalni! Nem akarok meghalni!

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Fajankó hőstette.

— Ripacs Márton csakugyan kegyetlen embernek tetszett. Hogyne tetszett volna annak, mikor olyan szörnyű mérges pillantásokat vetett az emberre, hogy azt hitte, rögtön felfalja. Pedig dehogy volt ő kegyetlen. Sőt nem egyszer annyira ellágyult a szíve, hogy könnyek jelentek meg a szempilláin. És csakugyan most is, a mikor elébe vitték Fajankót, s ez kétségbeesetten jajveszékelt: „Nem akarok meghalni! Nem akarok meghalni!” rögtön

elérzékenyült és megesett rajta a szíve. Sokáig küzdött magával, míg végre nem birt ellentállni és egyszer csak nagyot tüsszentett.

Mikor Paprika Jancsi meghallotta a tüsszentést, rögtön öröm terült az arczára és Fajankó felé hajolva, suttogta:

— Jó jel, öcsém! Gazdánk tüsszentett. S ez annak a jele, hogy megsajnált. E szerint meg, vagy mentve.

És csakugyan, valahányszor Ripacs Márton elérzékenyült, mindig nagyot tüsszentett. Nem úgy, mint más ember, a ki ilyenkor könnyezni szokott.

Ripacs Márton azonban tovább is kegyetlennek akart föltünni és hangosan ráförmedt Fajankóra:

— Ne hápogj a fülembe, mert azonnal a tűzbe doblak! Minél jobban jajgatsz, annál éhesebb leszek . . . — hepczi, hepczi! — és megint tüsszentett.

— Kedves egészségére! — mondta remegve Fajankó.

— Köszönöm. Hát hol hagytad apádat, anyádat? Élnek-e még? — kérdezte Ripacs Márton.

— Édes apám él. Anyámat azonban nem ismerem.

— Tudom, hogy sirna édes apád, ha a

lángok közé dobnálak. Szegény öreg! Igazán sajnálom! . . . hepczi, hepczi, hepczi! . . . — és megint tüsszentett.

— Kedves egészségére! — mondta Fajankó hűledezve.

— Köszönöm. Egyébiránt magam sem tehetek róla. A mint látod, elfogyott a fám, s a nélkül meg nem sül a birkaczombom. Pedig már nagyon korog a gyomrom. No de most megesett rajtad a szívem, és te helyetted valami más fabábut dobok a tűzre. Hé, zsandárok!

E parancsszóra két zsandár jelent meg hirtelen. Kivont karddal, hegyesre pödört, hosszú bajuszszal. Soványak voltak az istenadták. Mintha örök életükön át koplaltak volna.

— Fogjátok meg Paprika Jancsit, kössétek meg a kezét, lábát és dobjátok menten a tűzbe. Azt akarom, hogy jól megsüljön a birkaczombom!

Képzeltetik, hogy mennyire megijedt szegény Paprika Jancsi! Úgy reszketett, hogy alélta rogyott a földre.

Fajankónak szinte vérzett a szíve, annyira megsajnálta jó barátját. Mire könnyezve futott Ripacs Mártonhoz, a lába elé borúlt és térden állva könyörgött, hogy kegyelmezzon meg társának.

Ripacs Márton azonban nem hagyta magát rábeszélni:

— Ha neked megkegyelmeztem, őt mindenáron a tűzbe kell dobnom. Mert más-
különbén meg nem sül a birkaczombom.

— Eszerint — kiáltotta elszántan Fajankó és eldobta kenyérbélből való sipkáját — eszerint tudom, hogy mi az én kötelességem. Rajta, uraim! Kötözzetek meg és dobjatok a tűzbe. Igazságtalanság volna, hogy ha miattam kellene meghalnia az én jó barátomnak!

Ezekre a szavakra valamennyi fabábu hangos sírásra fakadt. Sőt maguk a zsandárok is, bár fából voltak, úgy zokogtak, mint az ártatlan báránykák.

Ripacs Márton eleinte hajthatatlannak, keményszívűnek tűnt föl. De aztán más hűrt kezdett pengetni. Maga is lassacskán elérzékenyült és egyre-másra elkezdett tüsszenteni. Négyszer vagy ötször tüsszentett, azután szét-tárta két karját és gyöngéden így szólt Fajankóhoz:

— Derék fiú vagy, öcsém! Gyer ide, hadd csókoljalak meg.

Fajankó nem igen kérte magát, hanem hirtelen felszökött Ripacs Márton szakállára, mint valami mókus, úgy kúszott föl rajta, azután megcsókolta az orra hegyét.

— Hát nekem is megkegyelmezett? — kérdezte Paprika Jancsi, reszkető hangon.

— Meg! — felelte egyszerűen Ripacs Márton. Azután sóhajtozva és fejét rázogatva folytatta: — Se baj! Most ez egyszer meg-eszem a félig sült birkaczombot is. De más-kor jaj annak, a kire rákerül a sor!...

E szavak után a fabábuk eszeveszetten futottak a színpadra. Meggyújtották a lámpásokat, meg a gyertyákat, mint valami ünnepi előadáson, és nagy vidáman tánczra kerekedtek.

És tánczoltak kivilágos viradtig.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Az aranytermő-mező.

Ripacs Márton másnap félreszólította Fajankót és kérdezte:

— Hogy hívják apádat?

— Bálint gazda.

— Mi a mestersége?

— Szegény ember.

— Sokat keres?

— Épen annyit, hogy folyton üres a zsebe.

A minap is úgy vásárolt nekem ábéczés könyvet, hogy eladta egyetlenegy kabátját. Pedig több volt rajta a folt, mint fűszál a mezőn.

— Szegény ember! Szinte sajnálom. Nesze ez az öt darab körmöczi arany. Eredj tüstént haza és vidd el neki. Sok szerencsét kívánok hozzá!

— Fajankó, a mint könnyen elképzelhető, nagy hálálkodva, többször megköszönte a szép ajándékot. Azután rendre megölelte, megcsókolta a szintársulat fabábjait. Még a zsandárokat is. Azután boldogan fölkerelkedett és egyenest haza felé vette útját.

De alig haladt valami fél kilométernyire, mikor egyszer csak egy sánta rókával, meg egy vak kandurral találkozott az országúton. Mint valami jó barátok, kenyeres pajtások,

egymást kölcsönösen támogatva folytatták útjukat. A róka, a ki egyik lábára sánta volt, a kandurhoz támaszkodva biczegett. A kandur meg, a ki pedig mind a két szemére világtalan volt, a rókával hagyta magát vezetni.

— Szerencsés jó napot kívánok, Fajankó,
— mondta neki a róka, nagy illedelmesen.

— Hát te hogyan tudod a nevemet? —
kérdelte tőle a fabáb.

— Jól ismerem édes apádat.

— Hol láttad utoljára?

— A háza előtt. Tegnap.

— Mit csinált?

— Ingujjban ácsorgott a kapuban, s a foga vaczogott a hidegtől.

— Szegény édes apám! De ha a jó Isten is úgy akarja, holnap már nem vaczog a foga.

— Mért?

— Mert nagy úr lett belőlem.

— Nagy úr? Te belőled? — kiáltott föl a róka, és csúfondárosan kezdett kacagni. A kandur is nevetett, de, hogy észre ne vegyék, a bajuszát simogatta az egyik lábával.

— Nincs rajta mit nevetni! — kiáltotta Fajankó megsértődve.

— Valóban sajnálom, hogy vásik majd a fogatok arra, a mit mutatok. Ehun ni! Szép körmöczi aranyok. Még pedig öt darab.

És előszedte a Ripacs Mártontól kapott aranyokat.

— A mint a róka meghallotta az aranyak kellemes csengését, önkéntelenül kinyújtotta a lábát, a mely nyomoréknak tetszett. S a kandur is mind a két szemét tágra meresztette, de aztán rögtön behúnyta, úgy, hogy Fajankó nem is vette észre a dolgot.

— Hát aztán mit csinálsz ezzel a sok pénzzel? — kérdezte tőle a róka.

— Mit? Hát legelőbb is szép kabátot veszek édes apámnak, újat, aranyból, esüstből

valót. Gyémánt gombokkal. Aztán meg veszek egy ábéczés könyvet magamnak.

— Magadnak?

— Persze. Mert iskolába akarok járni, s tanulásra adom rá a fejemet.

— Nézz ide, — mondta a róka, — nekem is azért sántúlt meg a lábam, mert sokat tanultam,

— Nézz ide, — mondta a kandur, — én is azért vakúltam meg mind a két szememre, mert sokat tanultam.

Már jó darabig haladtak együtt, mikor a róka egyszer csak megállapodott és így szólt Fajankóhoz:

— Akarsz-e kétszer annyi aranyat?

— Hogyne!

— Akarsz-e öt nyomorúlt aranyból százat, ezret, kétezret csinálni?

— Már hogyne akarnék, csak mondd meg a módját.

— Könnyű, ne menj haza, hanem tarts velünk.

— És hová akartok vezetni?

— Bagolyországba.

Fajankó egy darabig elgondolkozott, azután eltökélten így szólt:

— Dehogy megyek. Haza akarok menni. Mindjárt otthon leszek. Édes apám bizonyosan

vár rám. Ki tudja, mennyit sóhajtozott, a szegény, én miattam. Valóban rossz gyermek vagyok. Igaza volt a beszélő tücsöknek, hogy a szófogadatlan gyerekeknek nincs szerencsénk ezen a földön. És ezt a magam kárán is tapasztaltam. Elég bajom volt már a könnyelműségem miatt. Tegnap este is, Ripacséknál. Ha rágondolok, hát borsódzik a hátam.

— Hát csakugyan haza akarsz menni?
— kérdezte a róka.

— Haza.

— Hát eredj. A te károd, és nem az enyém!

— A te károd, és nem az enyém! — ismételte a kandur.

— Jól fontold meg a dolgot, Fajankó, mert hátat fordítasz a szerencsének.

— A szerencsének! — ismételte a kandur.

— Holnap ilyenkor öt aranyból kétezer aranyad lesz.

— Kétezer! — ismételte a kandúr.

— De hát, hogyan lehetséges, hogy annyira megszaporodjanak? — kérdezte Fajankó, és ámulatában kítátotta a száját.

— Rögtön megmagyarázom, — felelte a róka. — Hát Bagolyországban van egy olyan mező, a mit aranytermő mezőnek hívnak. Oda mégy s kis gödröcskét vájsz a földbe. A gödröcskébe pedig egy aranyat teszel. Épen

úgy, mintha babot vagy kukoriczát ültetnél. A lyukat aztán szépecskén befölszed, megöntözd két kanna tiszta forrásvízzel, behinted egy csipetnyi sóval, s este aztán nyugodtan lefekszel. Éjnek idején az aranyod lassacskán kicsirázik, kihajt, szép fácska lesz belőle, mire megtelik ragyogó narancssárga, illatos virággal. Másnap reggel, napfölkelte után, ha visszamegy a mezőre, tudod-e, mit látsz ottan? A fácskát telve annyi arany pénzzel, a hány búzaszem van egy érett, telt kalászbán.

— E szerint, ha én elásnám az aranyaimat, hány darabot találnék ott másnap reggel? — kérdezte Fajankó, egyre jobban elcsodálkozva.

— Könnyű azt kiszámítani, — felelte a róka. Tegyük föl, hogy mindenik arany ötszáz darab aranyat terem. Szorozd az ötszázát öttel, és másnap reggel kétezerötszáz ujdonatú, ragyogó aranyad lesz a zsebedben.

— Milyen pompás dolog! — kiáltott fel Fajankó, s nagyot ugrott örömében. Mihelyt leszüretelem az aranyakat, kétezret megtartok magamnak, a többi ötszázát nektek ajándékozom.

— Nekünk? — kiáltott föl a róka megsértődve. — Még az kellene.

— Kellene! — ismételte a kandur,

— Mi — folytatta a róka — nem szoktunk jutalomért dolgozni. Mi azért dolgozunk, hogy mást gazdagítsunk, másnak vagyont szerezzünk.

— Szerezzünk! — ismételte a kandur.

— Ilyen derék czimborákat sem láttam még! — gondolta magában Fajankó, és hirtelen megfeledkezve édes apjáról, az új kabát-ról, az ábéczés könyvről, meg mindarról, a mit megfogadott, így szólt a rókához, meg a kandurhoz:

— Gyerünk az aranytermő mezőre!

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Vendégfogadó a »Miskolczi Piros Csizmához.«

Mentek, mendegéltek. Hol göröngyös, poros országutakon, hol pedig kökényszegte, keskeny gyalogösvényeken, tüskön, bokron, sűrű erdőkön keresztül. Mig nagysokára, a mint szürkülni kezdett az alkony, azon vették magukat észre, hogy valami csárda elé vetődtek. Furcsa czéger lógott a padlás ablakából. Rengeteg nagy csizma. Pirosra volt festve. A fehérre meszelt falra pedig nagy, fekete betűkkel ez volt rápingálva: „Vendégfogadó a Miskolczi Piros Csizmához.“

Fajankó nagyot bámúlt, a hogy megpillantotta a különös czéget. Olyan nagy

csizmát még sohsem látott életében. Ha Miskolczon akkora nagy csizmát varrnak, hát mekkora lehet, a mit Budapesten készítenek?

Bizonyosan lesz olyan, mint ez a csárda!

Így okoskodott Fajankó, a mikor egyszerre csak megszólalt a róka:

— Jó lesz, hogyha betérünk egy pillanatra,

— mondotta és a csárda kapujára mutatott.

— Megeszünk egy falat kenyeret s egy kicsit pihenünk. Éjfélkor aztán újra útnak indulhatunk, hogy holnap hajnalban idejekorán a csodamezőn lehessünk.

A mint betértek a csárdába, mind a hárman

egy asztal köré telepedtek le. Azonban egyiknek sem volt valami nagy kedve az evéshez.

A szegény kandur gyomorhajban szenvedett, így hát vajmi keveset ehetett. Hat véres hurkát, meg ugyanannyi májast. Egy tál töltött káposztát, tizenkét darab töltelékkel.

Három tál túrós kását cigánypecsenyével. S mivelhogy úgy találta, hogy nem elegendő rajta a túró, hegyibe még egy kis bödönnel hozatott belőle. Azt is legyömösözte.

A róka is édes-örömet majszolt volna valamit, de mivelhogy az orvos szigorúan meghagyta volt neki, hogy mentől kevesebbet

egyék, hát beérte egy páczolt nyúllal s valami húsz darab gombóczzal. Azután evett még egy nyárson sült kappant, meg három töltött csirkét. Végre, nehogy kénytelen legyen éhenhalni, hát rendelt még valami két tuczat rántott békacszombot, Annyira undorodott az ételtől, mondogatta a szegény, hogy még a szagát sem tűrte, nemhogy a szájába vett volna valamit.

Fajankó evett legkevesebbet. Egy falatka szalonnát, meg egy pereczet rendelt, de azt is ott hagyta a tányérján. A szegény fiú folyton az aranytermő mezőre gondolt, és előre megcsömörlött a sok körmöczi aranytól.

A mikor vége volt a vacsorának, a róka imígy szólt a korcsmároshoz:

— Adjon kend két tiszta, jó szobát: az egyiket Fajankó uram, s a másikat magam meg a czimborám részére. Szeretnék egyet aludni, még mielőtt ismét útra kerekednénk. Éjfélkor azonban keltsen föl, mert úgy határoztuk, hogy még az éjjel indulunk.

— Szolgálatjára, jó uram, — felelte a korcsmáros s a rókához fordúlva, egyet hunyorított a szemével. Mintha azt akarta volna neki mondani, hogy megértette, mi a szándéka.

Fajankó, alig hogy lefeküdt, azonnal mély álomba merült. Azt álmodta, hogy valami

mezőre vetődött, a mely tele volt apró fácskákkal. Az ágakról hosszú gerezdekben csupa körmöczi arany lógott. A mint a reggeli szellő lengedezni kezdett és megrázta az arannyal telt fürtöket, úgy tűnt fel neki, mintha ezernyi ezer kis csöngettyű szólalt volna meg egyszerre. Fajankó tágra nyílt szemmel, ámúlva, bámúlva nézte a tömérdek sok arany pénzt. Már azon volt, hogy rávesse magát és tele rakja vele a zsebét, de ugyanabban a pillanatban fölébredt. Valaki erősen dőngette a szoba ajtaját.

A korcsmáros volt. Ő zörgetett az ajtón. Tudtára akarta neki adni, hogy éjfél ütött már az óra.

— Hát a társaim, fölkeltek-e már? — kérdezte tőle Fajankó.

— Hogy fölkeltek-e? Ki tudja, hol kódo-rognak már? Éppen két órája, hogy távoztak.

— De hát olyan sietős volt az útjok?

— Meghiszem azt. Izenetet hoztak a kandurnak, hogy testvérbátyja haldoklik.

— Hát a vacsora árát kifizették-e?

— No még csak az kellett volna! Hiszen jól tudják ők, hogy mi illik, s mi nem illik. Tisztességes, úri emberek. Nem akarták Fajankó uramat ezzel megsérteni.

— Kár pedig, mert ezzel nagy örömet

szereztek volna nekem! — felelte Fajankó, a fejét vakarva. Azután kérdezte:

— És mit szóltak? Hol várnak majd rám?

— Az aranytermő mezőn, holnap reggel, napfölkelte előtt.

Fajankó egy aranyat fizetett a vacsoráért, meg a szállásért. Azután útra kerekedett.

De a hogy künn volt az országúton, szinte meghökkent, olyan sötét volt az éjszaka. Tapogatózva haladt néhány lépésnyire. Meg-megállt, körülnézett, attól tartott, hogy neki-megy valami gödörnek, vagy ároknak. Köröskörül síri csönd volt. Mintha az egész világ mély álomba merült volna. Az útszéli jegenyefák úgy tűntek föl neki, mintha óriási fekete oszlopok lettek volna, a melyekre ránehezedt a csillagtalan, sötét égboltozat. Egy-egy éjjeli madár szállt föl koronkint az árokparti bozótból. Fajankó hűledezve hallgatta a szárnyuk suhogását. Eleinte azt hitte, hogy kísértetek közelednek feléje. De csakhamar neki-bátorodott, a mint megpillantotta az egyik madarát. A feje fölött keringelt egy darabig, azután leszállt nem messze tőle, valami kőrakásra. Bagoly! Gondolta magában Fajankó. Éhes, bizonyosan denevért fogott. Azért szállt le, hogy megegye.

A mint tovább botorkált a sötét éjszaká-

ban, valami fénylő pontot vett észre messziről. Ugyan mi lehetett az? Képzelfhetitek, hogy milyen kíváncsi volt rá Fajankó! Szeretett volna feléje rohanni, eszeveszetten futni, a vak sötétségben azonban nehezen juthatott tovább. Végre nagy sokára, hosszú, fárasztó gyaloglás után azon vette magát észre, hogy a fénylő pontocska valami világító bogár volt. Egy fágon gubbasztott szép csöndesen. Első pillantásra azt hitte volna az ember, hogy valami kis éjjeli lámpás, a mely halvány fényt áraszt a sötétségben.

— Ki vagy, mi vagy? — kérdezte tőle Fajankó, neki bátorodva.

— A beszélő tücsök árnyéka! — felelte a kis jószág suttogó, szinte elhaló hangon.

— Mit kívánsz tőlem — kérdezte a fabábu.

— Jó tanácsot akarok adni. Eredj vissza és vidd el a zsebedben levő négy aranyat szegény édes apádnak. Otthon vár rád és sír, kesereg miattad.

— Holnap gazdag ember lesz édes apám-ból, mert ezért a négy aranyért kétezer annyi-t kapok, — felelte Fajankó, azután csúfondáros hangon hozzátette: — Minek adsz tanácsot, ha nem adhatsz kalácsot!?

— Ne igen bízzál, fiam, az olyan embe-

rekben, a kik azzal kecsegtetnek, hogy egyszerre gazdaggá tesznek. Mert azok vagy bolondok, vagy pedig rá akarnak szedni. Ki sokat ígér, keveset ad. Kövesd, fiam, tanácsomat és eredj szépen haza édes apádhoz.

— Már pedig én tovább megyek.

— De ha olyan későre jár az idő! . . .

— Már pedig én tovább megyek.

— Aztán olyan sötét van . . .

— Már pedig én tovább megyek.

— Meg olyan veszedelmes az út . . .

— Már pedig én tovább megyek.

— Jusson eszedbe, hogy az önfejű és akaratos gyermekek előbb-utóbb megbánják tetteiket.

— Lári-fári! Jó éjszakát, tücsök koma!

— Jó éjszakát, Fajankó! Óvjon meg az Isten a rossz emberektől!

A beszélő tücsök, a mint e szavakat ki ejtette, egyszerre csak elsötétedett, akárcsak a gyertyavilág, hogyha hirtelen elfújják. És Fajankó tovább botorkált a sötét éjszakában.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Veszedelmes kaland.

— Csakugyan . . . — mondogatta magában Fajankó, a mint ismét útra kerekedett, — nagyon szerencsétlen vagyok én! Ki tudja,

hogy mennyi mindenféle szerencsétlenség érhet még engemet!

Fajankó, a mint így eltöprenkedett, úgy tűnt föl neki mintha lépéseket hallana közeledni mögötte.

Hirtelen hátrafordult és két fekete alakot vett észre a sötétben. Egy-egy szenes zsák volt rajtuk. Csak a lábuk látszott ki belőle, meg a kezük. Nagyokat ugorva, lábujjhegyen mint valami kísértetek közeledtek feléje.

Fajankónak rögtön a körmöczi aranyak jutottak eszébe.

Mire futásnak eredt. Letért az országútról és ucczu, neki a mezőnek. Futott, mint a szélvész. De a két fekete alak sem volt rest s utána iramodott. Futottak eszeveszetten, akárcsak a kutyák a kiugrasztott nyúl után.

Fajankó alig bírt már lélekzeni, annyira ki volt merülve a sok futástól. És már azon volt, hogy megadja magát, midőn egy magas jegenyefát pillantott meg maga előtt. Egyet gondolt s hatalmas ugrással a fán termett. Hirtelen fölmászott a fa tetejére s ott szépen elhelyezkedett. Pihenni akart. De a két fekete alak is csakhamar a fa alá ért és fel akart mászni Fajankóhoz. Valahányszor azonban belekapaszkodtak a fa derekába, csak a felét mászhatták meg, azután mindannyiszor lecsúsztak.

Ekkor mást gondoltak. Száraz galyakat, rőzsét szedtek össze és a fa alá rakták, hogy meggyujtsák. Fajankó ekkor, látván a veszedelmet, hatalmas ugrással levetette magát a fáról s újra futásnak eredt. Azok meg utána.

Már javában pitymallott és még folyton űzték. Fajankó már azt hitte, hogy vége van: összerogy az órákhosszat tartó, szakadatlan futás következtében.

Szerencsére azonban egyszer csak egy mély árok előtt találta magát, a melyben piszkos, fekete víz állott. Mitevő legyen már most? „Egy, kettő, három!” kiáltott Fajankó és sebes iramodással neki rohant az ároknak s egy pillanat alatt a tulsó parton termett.

A két fekete alak is utána vetette magát, de szerencsétlenül jartak. Ugrás közben nem mérték ki jól a távolságot és belepottyantak az árok vizébe.

Fajankó, a ki azért meg nem állt, hanem

folyton futott, mikor a víz loccsanása megütötte a fülét, hátrafordította a fejét és kaczagva kiáltott feléjük:

— Egészségükre válják a hajnali fürdés!

De korai volt az öröm. Mert a mint egyszer hátrafordúl, hát azon veszi magát észre, hogy a két fekete alak ismét a nyomában van. Futottak utána, akárcsak a szélnek eresztett kopók a vad után. Ámbátor egészen átáztak és csak úgy csurgott róluk a víz.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Fajankó veszedelemben.

Fajankó annyira belefáradt a nagy futásba, hogy már alig bírta a két lába. Már azon volt, hogy a földre veti magát és nem bánja, ha el is fogják, midőn a fák zöld lombja között egy fehér kis házikót pillantott meg messziről.

— Ha odáig birnék futni, talán megmenekülhetnék! — gondolta magában.

És a nélkül, hogy egy perczig is habozott volna, neki vette magát az erdőnek és futott, a hogy csak bírt, a ház irányában.

Valami két órai kétségbeesett futás után, végre, csaknem félholtan, a fehér házikóhoz ért. Megkönnyebbülten lélekzett föl, de csakhamar megijedt, mikor a ház ajtaját csukva

találta. Ekkor fogta a kilincset és kétségbeesetten zörgetni kezdett.

De nem válaszolt senki.

Erre még erősebben zörgetett. Már úgy rémlett neki, mintha üldözőinek hangos lépéseit és szorongó lihegését hallaná.

De azért válaszolni nem válaszolt senki.

Látván, hogy a zörgetés mit sem használ, mind a két lábával döngetni kezdte az ajtót. Ekkor egy szép leányka jelent meg az ablaknál, de mekkorát bámult Fajankó, mikor azon vette magát észre, hogy a leánykának kék volt a haja, az arcza pedig olyan, mint a fehér liliom.

— Kérve kérlek, szép kékhajú leánykám, — kiáltotta Fajankó összekulcsolt kézzel, — nyisd ki az ajtót! Könyörülj meg rajtam, mert rögtön elfognak . . .

De be sem fejezhette szavait, midőn a két fekete alak egyszer csak ott terem mellette és megragadta karját.

— Tudom, hogy többé nem fogsz megugrani! — kiáltották rekedt hangon mindketten.

Az egyik gonosz kötelet vett elő a zsebéből.

— Ide a négy arannyal! — kiáltotta a másik és a két kezét megragadta. Azután

mindaketten egy nagy tölgyfához vonszolták és odakötötték a fa törzséhez.

Fajankó egy kukkot sem szólt, hagyta hogy tegyenek vele, a mit akarnak.

— Most meg itt hagyunk, hadd egyenek meg az éjjel a farkasok!

— Jó éjszakát, Fajankó! Holnap reggel visszatérünk és reméljük, hogy akkorára már megettek a farkasok, — mondták és jóízűen kaczagva távoztak.

A mint Fajankó egyedül maradt, azon iparkodott, hogy megszabadúljon szorongatott helyzetéből. De kárba vezett minden fáradtsága, erőlködése. Ekkor elkezdett hangosan sírni. Tudta, hogy nemsokára el kell pusztúlnia. Mikor arra gondolt, hogy az éjszakát az erdőben kell töltenie és bizonyosan megesszik a farkasok, édes atyja jutott az eszébe.

— Édes jó apám, csak te volnál itten, tudom, hogy nem hagynál nyomorúltan elveszni! Megmentenél és én akkor mindig engedelmes, jó fiú lennék! — Így sopánkodott szegény Fajankó és keservesen sírt.

Fajankó a sűrű lomboktól nem vette észre, hogy beborúlt az ég és esőre vált az idő. Mennyire megijedt aztán, midőn egyszer csak megzendült az ég és kevéssel utóbb nagy zuhogással megeredt az eső. Valóságos szél-

vihar kerekedett, a mely annyira lehűtötte a levegőt, hogy Fajankónak vaczogott a foga a hidegtől.

Szegény fiú! Ekkor bőrig átázva, dideregve neki dőlt a fa derekának és kimerülten a nagy futástól, a kiállt rettegésektől, aléltan rogyott a földre.

TIZENHATODIK FEJEZET.

A kékhajú tündér.

Mikor az ég kiderült s a nap, mint valami aranyos madár, az erdő fái között bujkálva, lassankint lepihent, a kékhajú leányka ismét az ablakhoz ment. És a mint megpillantotta Fajankót, megkötözve és félholtan a nagy tölgyfa alatt, kihajolt az ablakon és háromszor összezsapta a kezecskéjét.

Erre hirtelen szárnycsattogás hallatszott a levegőben s nemsokára egy nagy keselyű szállt le az ablak párkányára.

— Mit kívánsz szép tündér? — kérdezte a keselyű s nagy tisztességgel meghajtotta magát. Mert tudjátok-e, hogy ki volt a szép kékhajú leányka? Hát egy jószívű tündér, a ki több mint ezer éve lakott abban a sűrű erdőben.

— Látod-e azt a szegény fiút, amott, az alatt a nagy tölgyfa alatt?

— Látom.

Hát szállj oda tüstént, oldd el a kötelet a kezéről, lábáról és fektesd le szépen a puha pázsitra.

A keselyű elrepült és néhány pillanat múlva csakhamar visszatért.

— Megtettem, a mit kívántál!

— Él-e még a szegény, vagy pedig meghalt?

— Eleinte azt hittem, hogy meghalt, de a mint megszabadítottam a kötelékeitől a kezét, meg a lábát, mélyen fölsóhajtott, és ezt suttogta: „Most már könnyebben érzem magamat! . . .“

Ekkor a kékhajú tündér kétszer összecsapta a kezét, mire egy hófehér uszkár jelent meg az ablak alatt, a ki a két hátsó lábán járt, akárcsak az ember.

Piros csákó volt a fején, kéktollas forgóval. A ruhája olyan volt, mint a huszáré, csakhogy világos-zöld színű, ezüstös paszmánttal. A válláról gyönyörű piros dolmány lógott, csupa arany pitykével, aranyos sujtással. Oldalán meg aranyos tarsolya, a mely csaknem a földig ért. Sárga csizmáján aranyos sarkantyú pengett olyan vidáman, mint a báránycsengő. Legszebb volt azonban a kardja. Piros bársonyból volt a hüvelye s csupa gyémánt ragyogott rajta.

— Siess, vitéz ! mondta a kékhajú tündér a czifra ruhájú uszkárnak. — Fogasd be rögtön legszebb lovaimat és hajtass egyenest az erdőre. Ott egy nagy tölgyfa alatt rábúkkansz egy fiúra, a ki élettelenül fekszik a fűben. Emeld föl szépen és fektesd a hintóm selyem párnájára. Azután siess vissza és hozd ide én hozzám.

Az uszkár eltűnt és kevéssel utóbb úgy robogott ki, mint a villám, ragyogó színarany hintójával az istállóból. Egyenest az erdő felé vágatott. Valósággal repült, mert száz hófehér egér húzta a hintót. Az uszkár a bakon ült és nagy büszkén pattogtatta az ostorát. Hol balra,

hol jobbra tekintgetett, mintha kereste volna a nagy tölgyfát.

Alig telt el néhány percz s az uszkár aranyos hintója csakhamar visszatért. A tündér ott várta a házajtó küszöbén. És a mint megpillantotta a szegény fiút, ölébe vette, fölvitte szép, selyemmel bélelt szobájába, gondosan lefektette s a leghíresebb orvosokért küldött.

És az orvosok, egymást követve, csakhamar megérkeztek. Ugyan kik lehettek? Hát a varjú, a bagoly, meg a beszélő tücsök.

— Azt szeretném tudni, jó uraim, — szólt a tündér hozzájuk, a kik menten körülállották a beteg ágyát, — vajjon ez a szerencsétlen fiú él-e. vagy sem?

— Erre legelőbb is a varjú lépett a beteghez, megfogta kezét és az ütőerét hallgatta.

Azután megtapogatta az orrát, végre pedig a lába kis ujját.

Végre nagy komolyan így szólt:

— Azt hiszem, hogy a fiú már meghalt. De ha szerencsétlenségre nem halt volna meg, akkor biztos jele annak, hogy még mindig él.

— Sajnálom, — mondta erre a bagoly, — hogy az ellenkezőjét kell mondanom annak, a mit az imént az igen tisztelt és nagy-rabecsült társam állított. Én meg azt hiszem, hogy a fiú él még. De ha szerencsétlenségre nem élne, akkor biztos jele annak, hogy csakugyan meghalt.

— Hát ön mit szól? — kérdezte a tündér, a beszélő tücsök felé fordulva.

— Én meg azt mondom, hogy az okos orvos, a mikor nem tudja, hogy mit mond, legjobb, ha elhallgat. Ne hánytorgassa senki a tudományát, ha nem tud semmit. De miután a közmondás is azt tartja, hogy a gyöngé tücsököknek is hangos a szava, hát én azt merem nektek állítani, hogy ezt a fiút én régóta ismerem!

Fajankó, a ki mindeddig mozdulatlanul feküdt az ágyában, mintha csakugyan meghalt volna, e szavak hallatára annyira megrendült, hogy nagyot recscent bele az ágy.

— Ez a fiú — folytatta a beszélő tücsök — igen nagy kópé . . .

Fajankó felnyitotta a szemét, de csakhamar behúnyta.

— Vásott kölyök, semmirekellő, csavargó . . .

Fajankó szégyenletében a takaró alá dugta a fejét.

— Szófogadatlan, rossz fiú, a ki utóvégre is sírba dönti szegény édes apját! . . .

E szavak után elfojtott zokogás hallatszott a szobában.

Képzeltetik, mekkorát bámultak valamennyien, a mikor kissé fölemelték a takarót és azon vették magukat észre, hogy tulajdonképen Fajankó sírt, zokogott.

— Kutyabaja! — szólalt meg aztán a beszélő tücsök és mosolyogva nézett orvos-társaira.

TIZENHETEDIK FEJEZET.

A keserű orvosság.

A mint az orvosok elmentek, a szép tündér Fajankó ágyához lépett és kezét a homlokára tette. Csak ekkor vette észre, hogy Fajankó csakugyan beteg és erős láza van.

Erre valami fehér port oldott föl fél pohár vízben és odanyujtotta Fajankónak.

— Idd meg ezt az orvosságot és néhány

nap múlva teljesen egészséges leszel, — mondta aztán.

Fajankó a pohárra nézett, elfintorította az arczát és aztán pityergő hangon kérdezte :

— Édes-e, vagy keserű?

— Keserű. De hasznodra lesz.

— Ha keserű, nem iszom meg.

— Fogadj szót, és idd meg.

— Nem szeretem a keserűt.

— Idd meg. S ha megittad, adok majd egy darabka czukrot, hogy édes legyen tőle a szád.

— Hol a czukor?

— Ime, — mondotta a tündér, a hogy egy aranyos czukortartóból elővette a czukrot.

— Előbb a czukrot akarom, s csak aztán iszom meg azt a keserű vizet . . .

— Megigéred?

— Meg . . .

A tündér odaadta a darabka czukrot. Fajankó szépecskén lenyelte és a száját törölgetve, így szólt:

— Pompás dolog volna, ha a czukor is orvosság volna . . . Mindennap orvosságot innám.

— Most meg jusson az eszedbe, hogy mit ígértél s idd meg ezt a néhány csöpp vizet. Meglásd, hogy meggyógyúlsz.

Fajankó nagy ímmel-ámmal nyúlt a pohár után és beledugta az orra hegyét, azután a

szájához vitte, megint beledugta az orrát és végre így szólt:

— Nagyon keserű, nagyon keserű! Nem bírom meginni.

— Hiszen meg sem ízlelted.

— Képzelem, hogy milyen. Érzem a szagáról. Előbb még egy darabka czukrot akarok... aztán megiszom.

A tündér, olyan gondos türelemmel, akár csak a jó anya, még egy darabka czukrot dugott a szájába, s aztán újra odanyujtotta neki a poharat.

— Nem akarom meginni ezt a rossz, keserű orvosságot! — kiáltott föl Fajankó és hangos sírásra fakadt.

— Fiam, megbánod...

— Nem bánom...

— Meglásd, megnyakasodik benned a nyavalya...

— Nem bánom.

— ... És néhány óra múlva meghalsz.

— Nem bánom.

— Nem félsz a haláltól?

— Nem! Inkább meghalok, semhogy megigyam ezt a rossz orvosságot!

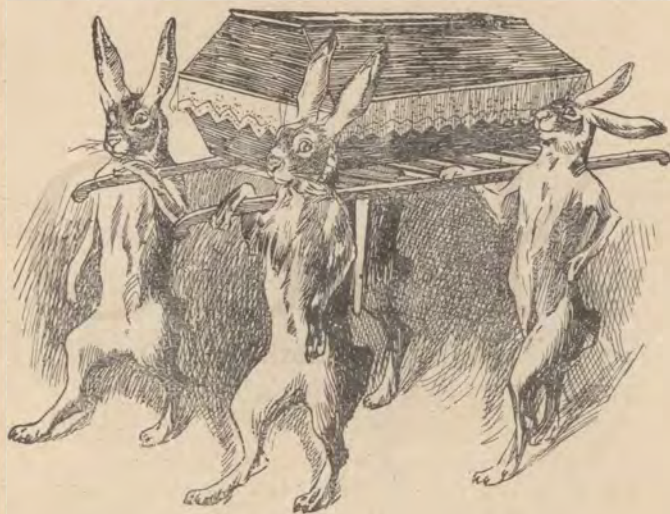
Ebben a pillanatban széttárult az ajtó és négy fekete nyulacska lépett a szobába. Kis koporsót czipeltek a vállukon.

— Mit akartok? — kérdezte Fajankó és rémülten ült föl az ágyban.

— Azért jöttünk, hogy elvigyünk, — felelte a kövérebb nyulacska.

— Hogy elvigyetek? . . . Hiszen még meg sem haltam! . . .

— Még nem. De csak néhány perczet élsz

még. Mert nem ittrad meg az orvosságot, pedig attól meggyógyúltál volna!

— Jaj, édes szép tündérem! — kiáltotta ekkor sirva a fiú, — add ide rögtön azt a poharat . . . Jaj, jaj, jaj! Szaporán, szaporán, mert nem akarok meghalni, Jaj, jaj, jaj! Mire mindakét kezével megragadta a poharat, nagy

mohón neki dőlt az orvosságnak és egy hörpentéssel lehajtotta.

— Sebj! — mondták, savanyú arcot vágva a nyulacskák, — most ez egyszer hiába fáradtunk ide. Mire ismét a vállukra emelték a kis koporsót és távoztak a szobából.

Néhány pillanat múlva Fajankó gyógyúltan ugrott ki az ágyból és mikor a szép tündér észrevette, hogy, mint valami mókus, olyan fürgén és vidáman futkos, ugrándozik a szobában, így szólt hozzá:

— Úgy-e bár, hogy hasznodra vált az orvosságom?

— Meghiszem azt! Mintha újjá születtem volna.

— Hát mért kéretted magadat annyira, mért nem akartad meginni?

— Mert mi gyerekek mindannyian egy húron pendülünk. Jobban félünk az orvosságtól, mint a betegségtől.

— Szégyelhetitek magatokat! Pedig a jó orvosság a legveszedelmesebb betegségtől, sőt néha a haláltól is megmenti az embert.

— No majd máskor nem kéretem magamat annyira. Eszembe jutnak majd a fekete nyulacskák... és rögtön kihörpentem az orvosságot, ha még olyan keserű is.

— Most pedig mondd el nekem szépen,

hogyan kerültél annak a két fekete alaknak a kezébe.

Fajankó elmondott őszintén mindent. Csak egyet nem. Azt mondta, hogy az aranyakat elvesztette, pedig a zsebében voltak. De megjárta. Mert a mint a hazug szót ki ejtette, az orra, a mely amúgy is jókora hosszú volt, egyszerre csak két ujjnyival hosszabbra nyúlt.

— Hát hol vesztetted el az aranyakat?

— Az erdőben. Nem messze innen.

— Ha az erdőben vesztetted el, — felelte a tündér, — elmegyünk és megkeressük, mert az erdőben mindent megtalál az ember.

— Tyűh! most emlékszem! Dehogyan vesztettem el! kiáltott föl Fajankó, és nagy zavarba esett. — Lenyeltem, mikor az orvosságot ittam.

Erre a hazugságra annyira megnőtt Fajankónak az orra, hogy alig bírt megmozdúlni a szobában. Ha jobbra fordúlt, majd betörte az orrával az ablakot, ha pedig balra fordúlt, az ajtóba ütötte az orrát. Ha végre egy kicsit fölemelte a fejét, hát majd hogy ki nem szúrta vele a tündérnek a szemét.

A kékhajú tündér meg nézte és jóízűen kaczagott.

— Mit nevetsz? — kérdezte tőle Fajankó,

szinte megháborodva és kétségbeesve, hogy szemlátomást nőtt az orra.

— Mert hazudtál, fiam.

— Hát honnan tudod?

— Az orrodról.

Fajankó nem tudta, hová bújjon szégyenletibe. Ki akart szökni a szobából, de most ez egyszer nem sikerült neki. Annyira megnőtt az orra, hogy ki sem fért vele az ajtón.

TIZENNYOLCZADIK FEJEZET.

Veszedelmes utitársak.

A szép tündér nem bánta, hadd sírjon, hadd jajgasson egy darabig Fajankó a hosszú orra miatt, a melylyel nem lért ki az ajtón. Meg akarta a fiút leczkézttetni, nehogy máskor is hazugságra vetemedjék. Mert hát nincs is rútabb dolog, hogyha a gyermek hazudik. De mikor látta, hogy Fajankónak szinte kimeredt a szeme a sok sírástól s a kétségbeesett jajgatástól, megszánta, és hófehér kezecskéjét kétszer összecsapta. Erre tömérdek sok ékes-tollú madár repült be a nyitott ablakon a szobába. Hosszú, erős csőrű harkályok voltak. A madarak neki estek a Fajankó nagy orrának, s addig csipkedték, addig kopácsoltak rajta, a míg néhány percz alatt akkora rövid nem lett, mint a milyen azelőtt volt.

— Milyen aranyos a te szived, szép tündérem! — mondta Fajankó, könnyeit törölgetve.
— És mennyire szeretlek!
— Magam is szeretlek, — felelte a tündér,

s ha velem akarsz maradni, te leszel az én kis öcsém, én meg a te kis nénéd! . . .

— Édes örömetst itt maradnék . . . de hát szegény édes apám? . . .

— Én már mindenről gondoskodtam.

Megizentem apádnak a dolgot. És nemsokára itt lesz.

— Csakugyan!? — kiáltotta Fajankó, és nagyot ugrott örömében. — Hát akkor ereszszt el, hadd fussak édes apám elébe! Alig várom, hogy a nyakába borulhassak annak a szegény öregnek, a ki annyit szenvedett miattam.

— Eredj hát, de vigyázz, el ne tévedj. Térj az erdei útra. Bizonyosan találkozol vele.

Fajankó ekkor távozott, s amint az erdőben találta magát, elkezdett nyargalászni, mint valami csikó. De a mint a nagy tölgyfához ért, hirtelen megállapodott. Úgy rémlett neki, mintha valaki megszólalt volna a lombok között. És csakugyan egyszer csak az út közepén megjelen előtte . . . tudjátok-e, hogy ki? . . . hát a két régi útitársa: a róka meg a kandúr, a kikkel a „Miskolczi Piros Csizmához“ címzett vendégfogadóban vacsorázott a jó multkoriban.

— Ehin jön a mi kedves Fajankó barátunk! — kiáltotta a róka, és megölelte és megcsókolta Fajankót. — Hogy kerültél ide?

— Ide? — ismételte a kandúr.

— Nagyon hosszú történet volna, ha elmondanám, — felelte Fajankó. Majd elmesé-

lem annak idején. Hanem hát tudjátok-e, hogy
aznap éjjel, a mikor magamra hagytatok a
vendégfogadóban, két rossz emberrel talál-
koztam útközben? . . . El akarták rabolni az
aranyaimat.

— A gonoszok! — mondta a róka.

— Gonoszok! — ismételte a kandúr.

— Azután ide kötöttek ehez a fához.

A róka meg a kandúr nagyon sajnálták
szegény Fajankót, persze csak úgy színből,
titokban meg nagyokat nevettek rajta.

— Szegény Fajankó barátom! — mondta
a róka — igazán szerencsétlen sorsba estél,
de azért vagyunk mi a te jó barátaid, hogy
segítségedre legyünk nagy bajodban, hogy
többé el ne hagyjunk.

— Úgy van, hogy többé el ne hagyjunk,
— mondta rá a kandúr.

A hiszékeny Fajankót egészen elérzéke-
nyítette ez a nagy jóság s fel is kiáltott hálás
szívének legigazabb hangján:

— Úgy látom, hogy mégis csak ti vagytok
nekem az én legjobb barátaim!

— Bizony mi! Bizony mi! — siettek rá
válaszolni a róka is, a kandúr is. Hát most
már mi a szándékod? — kérdezték tőle.

— Megyek háza szegény édes apámhoz.
Ki tudja, azóta mi történt vele? Tán agyon-

sírta magát utánam? Tán éhezik, rongyoskodik. Van négy aranyam, veszek neki ruhát, táplálékot. Alig várom, hogy láthassam.

— Kár, kár! — vágott közbe a róka. Az a négy arany hamar elfogy, akkor aztán megint csak felkopik az állatok. Ha nekem négy arany csörögne a zsebemben, rövid idő alatt meggazdagodnám.

— Hogy-hogy? — kérdezte Fajankó kíváncsian.

— Nagyon könnyen, kedves Fajankó barátom! Látszik, hogy nem ismered jól a világot. Nem messze innen van egy gyönyörű mező, azon a szép napos halmon túl. Aranytermő mezőnek hívják. Annak olyan a földje, hogy

a ki oda elás egy aranyat, reggel a kelő nap fényénél aranyfa nő belőle: úgy csügg rajta az arany, mint a venyigén a szőlő. Minden arany megötszázszorozódik. Négy aranyból négy aranyfa nő ki, négy aranyfán kétezer arany csillog-ragyog, mire fölébreds.

Káprázott a szeme Fajankónak a szépszavú róka beszédére s elfelejtett mindent a világon, el a beszélő tücsköt, el a kékhajú tündért, csak az aranytermő mező tündöklött előtte.

— Köszönöm, köszönöm, hogy javamat akarod, drága barátom! Vezess, hogy mennél előbb oda érjünk. Meg is hálálom jószágtokat.

— Nem jutalomért teszszük a jót, csak baráti szivességből, ravaszkodott a róka.

Mentek, mendegéltek napos halmon túl, még korán el is értek egy szép dalos völgybe, dalos völgyben gyönyörű mezőre.

Fajankó kiválasztott egy szép helyet, ott egy kis gödröt ásott, betemette gondosan a négy aranyat.

— Most pedig figyelj! — szólal meg a róka, — ott a völgy közepén folydogál csörgedezve egy kis patak. Meríts abból friss vizet a kalapodba és öntözgesd estélig többször ezt a betemetett gödröt. Feküdj le a gödör mellé, mikor az esthajnali csillag fel-

tűnik s reggelre négy aranyfa mosolyog rád csilingelő aranyaival.

Fajankó boldogan sietett a völgy közepén csöndesen folydogáló kis patakhoz s vizéből tele merte a kalapját.

Mire visszatért, nagy csudálkozására már nem találta ott a rókát és a kandúrt. Nem sokat törődött velük, csak öntözte a gödröt mosolyogva.

Nagy kaczagás üti meg a fülét. Körülnéz, hát egy fán egy madár kaczag torka szakadtából.

— Mit kacagsz, te kis madár ott az ágon?

— Hogyne kacagnék, Fajankó, mikor úgy rászedett az a két ravasz kópé! Mig te vízért jártál, négy aranyadat kiszedték a gödörből és elillantak vele.

Hamarosan ássa ki a gödröt, csakugyan igaza volt a madárnak.

TIZENKILENCZEDIK FEJEZET.

Fajankó a kelepczében.

Fajankó most már keservesen megbánta, hogy nem hallgatott a beszélő tücsök szavára. De hát eső után késő a köpenyeg. Mi teendő legyen már most? Szomorkodjék-e? Az igaz, hogy kedvét szegte a dolog. De a szomor-kodással is mit ér. Jóvá a dolgot úgy sem

tehetette volna egyhamar. Hát jónak látta inkább, hogy útra keljen s egyenest haza siesen édes apjához.

Úgy is cselekedett. Talpra kelt s neki vágott a hosszú országútnak. Azonban az idő is, mintha ellene esküdött volna. Csunya, borongós volt, és csakhamar megeredt az eső. Az országút porából sár lett, s bokáig gázolt benne.

De azért nem vesztette el a bátorságát. Folyton édes apja lebegett előtte meg a kékhajú, szép tündérleány. És futott, mint valami agár, ha nyúlnak a nyomát érzi.

Futásközben elgondolkozott.

— Hej, de szerencsétlen gyerek is vagyok én! Mennyi minden megesett már velem! . . . De hát úgy kell nekem. Megérdemlem. Mért vagyok olyan nyakas, olyan szófogadatlan? Inkább hallgattam volna azoknak a szavára, a kik javamat akarták és okosabbak voltak nálamnál. No de ezentúl másképen cselekszem. Jó és engedelmes gyerek lesz belőlem! . . . Szegény édes apám, bezzeg már megunhatta a várást. Talán ott is lesz már a tündérleány házában. Megcsókolom, megölelem és szépen megkérem, hogy bocsásson meg nekem. Hát a tündérleány vajjon megbocsát-e? Pedig

neki köszönhetem az életemet! Kell-e háládatlanabb, szívtelenebb gyerek, mint én.

A mint imigyen okoskodott, hát egyszerre csak visszahőkölt. Ugyan mit láthatott?

Hát egy óriási nagy kigyót. Ott feküdt az országúton keresztben elnyúlva. A bőre, úgy

rémlett, mintha zöldre festették volna. A szeme szikrát hányt, a farka meg úgy füstölgött, hogy kéménynek is beillett volna.

Sejtitek, úgy-e, mekkora volt a Fajankó rémülete? Eleinte azt sem tudta, hogy hányadán van. Csak aztán kezdett kissé föleszmélni.

Végre kapta magát és hirtelen valami dombra futott. Ott akarta megvárni, hogy mikor távozik el a kigyó az országútról.

Egy óráig várt a dombon, kettőig, háromig. A kigyó azonban meg se mocczant. Messziről is látta, mint sziporkázik a szeme, mint füstölög a farka.

Egy darabig várt még, aztán neki bátorodott, és lement a dombról. Végre lassan, nagy óvatosan oda sompolygott a kigyóhoz, és szelíd, hízelt hangon így szólt hozzá:

— Engedelmet kérek, kigyó bácsi, ha háborgatom. Szépen kérem, engedje meg, hogy tovább folytathassam az utamat.

A kigyó azonban meg se mocczant. Mintha nem is hozzá szólott volna Fajankó. De újra megszólította:

— Kigyó bácsi, tudja hát meg, hogy hová akarok menni. Édes apámhoz. Rég nem láttam a szegényt. Bizonyosan vár otthon. Engedje meg hát, hadd folytassam az utamat.

A kigyó azonban most sem szólalt meg. Sőt erre behúnyta a szemét, s a farka is megszűnt füstölögni.

— Bizonyosan meghalt! — gondolta Fajankó, s a kezét dörzsölte örömében.

Ekkor újra nekibátorodott s úgy tett, mintha át akarná lépni. De jóformán fel sem

kapta a lábát, midőn a kigyó hirtelen föl-
ágaskodott, és Fajankó ijedten visszatánto-
ródott. Megbotlott és elesett. Oly szerencsét-
lenül bukott el, hogy a feje belemélyedt a
sárba, a lába meg az égnek meredt, mintha
tótágast állott volna.

A kigyó, a mint meglátta Fajankót, hogy
fejfel lefelé bukott a sárba, elkaczagta magát.
Még pedig annyira, hogy megpukkadt nevet-
tében. És most csakugyan meghalt.

Fajankó meg csak futott. Futott eszeve-
szetten, hogy még mielőtt beesteledik, a tün-
dérleány házához juthasson. De útközben
annyira gyötörte az éhség, hogy azt hitte,
mindjárt éhenhal. Ekkor valami szőlős kertet
vett észre. Nem birt ellentállni a kísértésnek
és elhatározta, hogy megeszik egy fürtöt. De
bárcsak ne tette volna!

A mint a szőlős kertbe lépett, fájdalmasan
följajdúlt. Mintha vaskéz markolta volna meg
a lábát. Azt hitte, hogy rögtön vége van.

Szegény Fajankó vastörbe lépett. A falu-
siak állították oda, hogy görényt fogjanak, a
mely a baromfit hordta el tőlük éjnek idején.

HUSZADIK FEJEZET.

Fajankót befogják házörző ebnek.

Képzeltetik, hogy micsoda sírást, jajgatást, sivitást vitt véghez a szegény Fajankó. De hát mindhiába, mert a közelben se ház, se templom, annál kevésbbé járó-kelő nem

volt. Addig kesergett, jajveszékelt, míg egyszer csak azon vette magát észre, hogy öreg éjszaka lett.

Annyira fájt neki a vastörbe szorúlt lába, aztán meg annyira félt éjnek idején egy-

maga lenni künn a szabadban, hogy csaknem ájultan rogyott össze. Mikor egyszer csak valami szentjánosbogarat pillantott meg, a mely a feje fölött szállongott, Fajankó megörült neki és menten megszólította:

— Édes, szép bogaram, kérlek szépen, szabadíts meg ebből a kínos állapotból.

— Szegény gyerek! — sopánkodott a fénylő bogárka. Megállt és szánakozva nézett rá. Aztán folytatta: — Hát hogy estél ebbe a kelepczébe?

— Egy fűrtöt akartam ebből a szőlőből megenni . . .

— Tied volt a szőlő? . . .

— Nem volt . . .

— Hát akkor ki tanított rá, hogy a másét elvidd?

— Nagyon éhes voltam . . .

— Ez nem ok rá, hogy másnak a jószágát eltulajdonítsd . . .

— Igazad van, pajtás! — pityergett Fajankó, — de úgy sem teszem meg többé.

— Szegény gyerek! sopánkodott a bogár — lánczra vernek s házörző eb leszel.

E pillanatban mindaketten elhallgattak, mert lépések zaja hallatszott a közelben. Mintha valaki a szőlőtőkék között botorkálna. És csakugyan úgy volt. A szőlő gazdája köze-

ledett feléjük. Látni akarta, vajjon nem esett-e azóta törbe görény.

Mekkorát csodálkozott, a mikor azt látta, hogy görény helyett gyerek volt a vas törben.

— Hát te vagy az, a ki a baromfiakat elhordod? No majd megkapod a magadét. De tudom, hogy nem lesz benne köszönet.

— Csak egy fürt szőlőt akartam megenni, mert nagyon éhes voltam!

— A ki szőlőre éhezik, az a baromfit is elviszi. Majd megtanítlak én emberségre!

Erre szétnyitotta a tört, nyakon csípte Fajankót és haza vitte.

Otthon az udvaron fogta Fajankót és a földhöz vágta. Azután a lábára lépett és így szólt:

— Most már későre jár az idő, álmos vagyok s lefekszem. Majd csak holnap számolunk. De mivelhogy ma elveszett a házőrző kutyam, neked kell az éjjel a házunkra vigyázni. Ma te leszel a házőrző kutyam.

És csakugyan, nem fogta tréfára a dolgot. Előszedett valahonnan egy kutyaörvet, a mely tele volt hegyes réz szeggel s olyan szorosan illesztette a nyakára, hogy bezzeg azon nem igen húzhatta volna ki a fejét. Az örvön hosszú láncz lógott, a mely a tornác alatt a falhoz volt erősítve.

— Ha az éjjel megered az eső, — mondta a földmíves, — hát bemehetsz abba a kutya-házba. Van benne elég szalma. Négy álló évig feküdt rajta az én elveszett, derék Bundásom. Ha pedig rossz embert látnál, hát akkor, remélem, tudod, hogy mi a kötelességed. Kisérd őket figyelemmel és ugass, mint a hogy a kutya szokott.

E szavak után a földmíves egyet fordult a sarkán, a konyhába lépett és bezárta az ajtót kulccsal. Szegény Fajankó ott maradt a tornáczon félholtan az éhségtől, meg a félelemtől. És mérgesen rángatva a sárga rézből való nehéz nyakravalóját, a mely a torkát szorongatta, sírva panaszkodott:

— Úgy kell nekem! . . . Bizony úgy kell nekem! Minek akartam munkakerülő, csavargó lenni . . . Minek hallgattam a rossz pajtások szavára! Ezért üldöz hát engem a balszerencse! Ha jó és szófogadó gyerek lettem volna, ha kedvem lett volna a tanuláshoz, a dologhoz, ha otthon maradtam volna szegény édes apámmal, most bizonyosan nem volnék itt s nem fogtak volna be házörző kutyának.

Ezután bebújt a házába és szép lassacskán elaludt.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

Négylábu tolvajok.

Fajankó úgy aludt, mint a juhászbunda. Éjféltajt azonban hirtelen fölébredt. Mintha suttogást hallott volna a pajta felül. Lélekezni se mert többet, úgy figyelt oda, s a mint kidugta az orra hegyét a házából, négy sötét szőrű állatkát vett észre. Összebujtak és susogva tanácskoztak. Eleinte azt hitte, hogy macskák. Csak aztán látta, hogy a négy furcsa állat négy nyest volt. Ezek az elnyúlt testű, rövid lábú, ragadozó állatok éjnek idején befurakodnak a tyúkólba, oda, a hol a baromfiak alusznak és elhordják a tojást, csibét. Fajankó kíváncsian nézte a furcsa állatkákat, de egyszer csak azon veszi magát észre, hogy az egyik lassan odasompolyog hozzá:

— Jó estét, Bundás — szólalt meg ekkor.

— Nem vagyok én Bundás, — felelte Fajankó.

— Hát ki vagy?

— Fajankó!

— Hát mit lebzsz itt?

— A gazdám házát őrzöm.

— Hát a Bundás hová lett?

— Meghalt.

— Meghalt? . . . Pedig kár érte . . . Jó,

becsületes volt a szegény. De, a mint látom, te is ép olyan derék kutya lehetsz.

— Megkövetem az urat, nem vagyok én kutya.

— Hát mi?

— Fabábu.

— És a házat őrzöd, mint a szegény Bundás?

-- Azt hát. Talán baj?

— Sebaj. Azért neked is jó dolgod lehet,

mint a Bundásnak volt. Csak viseld úgy magadat, mint ő.

— Nem értelek.

— Majd megértesz mindjárt. Mi ezentúl is idejövünk hetenkint egyszer és mindannyiszor elviszünk innen nyolcz csibét. Hetet megeszünk, egyet pedig itt hagyunk a te számodra. Azonban csakis azzal a kikötéssel, hogy úgy tégy, mintha aludnál, meg se moccanj és ne ugass, nehogy fölébreszsed a gazdádát.

— Hát a Bundás is úgy cselekedett? — kérdezte csodálkozva Fajankó.

— Úgy bizony. És ép ezért jó dolga volt neki. Aludj hát te is nyugodtan, meglásd, hogy még mielőtt elmennénk, szép, koppasztott csibét hagyunk itt a számodra. Milyen pompás reggelid lesz holnap! Hát megértettél?

— Nagyon is! — felelte Fajankó, és különös módon rázogatta a fejét, mintha ezzel azt akarta volna mondani: — Majd adok én nektek koppasztott csibét! . . .

A nyestek ekkor, abban a hiedelemben, hogy megnyerték a részükre Fajankót, szép csöndesen a tyúkólhoz lopózkodtak, kinyitották az ajtaját és egyenként besurrantak rajta. De alig hogy benn voltak, mögöttük az ajtó hirtelen becsapódott. No hiszen, ugyan-

csak megjárták ő kelmék. Onnan ki nem szökhettek többé.

El is ment a kedvük csakhamar a csibepecsenyétől.

Tudom, eltaláltatok, hogy Fajankó csukta

rájuk az ajtót. Hegyibe még egy nagy követ is odagördített az ajtó elé, nehogy valahogyan kibujhassanak. Azután ugatni kezdett, akár-csak a kutya: — hu-hu-hu-hu!

Az ugatásra a gazda hirtelen kiugrott az

ágyból, fölkapta puskáját és az ablakhoz sietett. Azután kérdezte:

— Mi történt?

— Meg vannak! Itt vannak! — felelte Fajankó.

— Hol?

— A tyúkólban.

— Rögtön ott leszek.

És úgy is cselekedett. Egy szempillantás alatt lent termett a gazda az udvaron. Nagy óvatosan bebújt a tyúkólba, megfogta a nyesteket és belerakta őket egy zsákba. Azután Fajankóhoz lépett, megczirógatta az arczát s a többek között azt kérdezte tőle, hogyan csipte meg a nyesteket. Elmondhatta volna azt is, hogy milyen hűtelen kutya volt a Bundás, de hát amúgy sem élt már, hát nem is mondta el.

— Javában aludtam, — szólalt meg aztán Fajankó, — mikor a nyestek suttogására egyszerre csak felébredtem. Nagy kópék ezek a nyestek! Tudja-e, gazdám, hogy mivel állottak elő? Azt akarták, hogy ne ugassak, s e szivesség fejében azt ígérték, hogy egy kopasztott csibét adnak majd nekem, ha elmenek. No de nekem se kellett több. Ilyen ajánlatot tenni nekem, a ki mindig becsületes ember voltam!

— Derék gyerek vagy, öcsém! — kiáltott föl a gazda örömében s Fajankónak a vállát veregette. — Az ilyen cselekedet csak becsületére válik az embernek. Látom, hogy jól nevelt édes apád, becsületes ember lesz belőled. Hogy pedig megmutassam, micsoda örömet szereztél nekem, ettől a pillanattól fogva szabad vagy és mehetsz Isten hírével, a merre neked tetszik. Mire levette nyakáról a lánczot.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET.

Merre szállt a gólya?

A mint Fajankó szabadon érezte magát, hirtelen futásnak eredt. Futott tüskön, bokron keresztül, mintha a tatár kergette volna. Addig futott, a míg ki nem ért az országútra. Úgy okoskodott, hogy ezen majd csak eljut a kékhajú tündér házához.

Már nem bírta a lába, annyira fáradt volt a szegény. Végre mégis kijutott az országútra. S ekkor gondolta, hogy megpihen egy kicsit. Le is ült az árok partján és leheveredett a fűbe. A mint hanyatt fekve a bárányfelhőket nézdegélte, egy gólyát pillantott meg a magasságban. Szétvetett szárnyakkal, mintha úszott volna, úgy keringélt a csillogó felhők alatt.

Sokáig nézte a nagy madarat s gyönyörködött benne, hogy milyen jó is annak, a kinek szárnya van; odarepülhet, a hová neki tetszik s még csak el se fárad.

A mint így elgondolkozott, egyszer csak úgy rémlett neki, mintha a gólya megszólalt volna, s lekiáltott volna hozzá a magasságból:

— Mit csinálsz, fiam, oda lent, olyan szomorúan?

— Hiszen láthatod! . . . Sírok! . . . — felelte Fajankó és a szemét dörzsölte a tenyerével.

— Nem ismered-e Fajankót? Én azt keresem! — szólalt meg újra a gólya.

— Fajankót? . . . Mit mondtál? . . . Fajankót? — ismételte a fabábu és hirtelen felzökött. — Hiszen én vagyok Fajankó!

A gólya ekkor szép csöndesen leereszkedett a földre.

— E szerint Bálint mestert is ismered? — kérdezte Fajankótól a gólya.

— Már hogyan ismerném. Hiszen az édes apám! Tán csak nem ő küldött ide? Él-e még a szegény? Él-e még, felelj. Elviszel-e hozzá?

— Ezelőtt három nappal találkoztam vele a tengerparton.

— És mit csinált ott?

— Hajót. Ezzel akarja bejárni a tengert. Téged keres már vagy négy hónap óta. Most meg azt hiszi, hogy túl a tengeren tán csak a nyomodra akad.

— Mennyire van ide a tenger?

— Legalább is ezer kilométernyi utat kell megtenned, ha oda akarsz jutni.

— Ezer kilométer! Hej, de jó lenne, hogyha nekem is szárnyam volna!

— Nem szükséges azért, hogy szárnyad legyen. Ha el akarsz velem jönni, hát elviszlek.

— Engem?

— Téged, a hátamon. Nehéz vagy-e?

— Hogy nehéz vagyok-e? Akárcsak a falevél.

Erre Fajankó hirtelen a gólya hátára ugrott. Szépecskén elhelyezkedett rajta, két lábát szétvetette, mintha csak lóháton ült volna. A gólya sem volt rest, hanem kapta magát és fölszállt a magasságba. Néhány pillanat alatt a felhők között lebegett. Fajankó letekintett a földre és szinte elhűlt benne a vér.

Olyan magasan volt, hogy szédült a feje. Hideg borzongás futotta át a testét arra a gondolatra, hátha a mélységbe zuhanna. Ekkor görcsösen belekapaszkodott a gólya nyakába és ijedten behunyta a szemét.

Egész nap repültek. Alkonyatkor a gólya ezt mondotta:

— Nagyon szomjas vagyok!

— Én meg éhes vagyok! — tette hozzá Fajankó.

— Látod-e azt a tavat, amott alattunk, nem messze attól a szélmalomtól? Oda szállunk le, ott találunk majd ételt, italt. Néhány pillanatig megpihenünk s majd újra felszál-

lunk, hogy holnap pitymallatkor a tengerparton lehessünk.

Fajankó lenézett. Épen akkor hanyatlott le a nap. Lent a mélységben óriási tüzes golyónak látszott. A tó vize is olyan volt, mintha tüzet raktak volna a fenekén. Olyan lángoló volt a vize a lenyugvó nap végső sugaraitól. Tüzesek voltak a fák, a falu ablakai, meg a szélmalom szárnyai is. Olyan szépet még sohsem látott Fajankó. Most látta csak, hogy milyen boldog halandó az, a kinek szárnya is van!

Leszálltak a tó partjára. A gólya rögtön teleszitta magát vízzel. De enni is kellett volna. Hát megfogott néhány békát és hamarosan lenyelte őket.

— Te csak ettél, — szólalt meg Fajankó, hanem hát én, mit egyem én?

— Békaczombot, — felelte egyszerűen a gólya.

— Békaczombot? — kiáltott föl szörnyűködve Fajankó.

— Az is jó, ha nincs más.

Erre a gólya megfogott egy békát, kitepte a czombját és odanyújtotta Fajankónak. A szegény fiú majd elájúlt az éhségtől. Mitevő legyen? Vagy megeszi a békaczombot, vagy pedig éhen hal. A kettő közül választania

kellett. Meghalni nem akart, tehát nagynehezen lenyelte a békaczombot.

— Sohse hittem volna, hogy ilyen izletes a békaczomb! — szólalt meg erre Fajankó.

— Édes fiam, ha az ember éhes, a kenyér héja is mézes falatnak tetszik. No de most már, hogy ettünk is, ittunk is, gyerünk, mert még jókora utat kell megtennünk.

Fajankó újra belekapaszkodott a gólya nyakába s egy pillanat alatt mind a ketten fent voltak a magasságban. Másnap reggel a tengerpartra értek.

A gólya letette Fajankót a földre és be sem várta, hogy megköszönje neki a sziveségét, hirtelen felröppent és eltűnt.

Fajankó a tengerparton rengeteg sok népet látott. Férfiak, asszonyok, gyerekek, a kik kétségbeesetten jajveszékelték.

— Mi történt? — kérdezte Fajankó egy vén anyókatól.

— Amott a nyílt tengeren, abban a kis csónakban egy öreg emberke ül. A tulsó partra akart evezni, mert azt hitte, hogy a fiára akad ottan. Régóta keresi a fiát, de úgy látszik, hasztalan. Most pedig olyan nagy hullámokat vet a tenger, hogy bizonyosan fölborítja a csónakot és elnyeli a szerencsétlen embert.

Fajankó csakugyan észrevette a csónakot

s olyan jó szeme volt, hogy mindjárt fölis-
merte édes atyját.

— Édes apám! Édes apám! — kiáltotta
kétségbeesetten.

Eközben a hullámok egyre magasabbra
törtek s a csónakot ide-oda dobálták. Édes
apja hiába iparkodott visszavezni, mert a
háborgó tenger megakadályozta benne. Egy-
szerre csak egy hatalmas hullám magával
sodorta a csónakot és nyomtalanul eltűnt. Fa-
jankó és a parton ácsorgó nép egy darabig
vártak, de hasztalan. A csónakot elnyelte a
háborgó tenger.

— Szegény ember! — suttogták mind-
annyian, azután térdre borúltak, hogy az
elveszett ember lelki üdvéért imádkozzanak.
Már azon voltak, hogy hazatérjenek, midőn
egyszerre csak éles sikoltás ütötte meg a
fülüket. Hátrafordultak s íme azon vették
magukat észre, hogy Fajankó egy kimagasló
sziklakőről a tengerbe vetette magát.

— Meg akarom menteni édes apámat!
— kiáltotta abban a pillanatban Fajankó.

A fiú, mivelhogy a teste fából volt, nem
merült a víz alá, hanem úgy úszott, akárcsak
a hal. Majd eltűnt, majd ismét előkerült, a
hogy a hullámok ide s tova vetették. Már jó
messze lehetett a száraz földtől, s midőn

már azt hitték, hogy a tulsó partra ér, egyszer csak nyomtalanul eltűnt.

— Szegény fiú! — suttogták az emberek és nagy sopánkodva ki-ki a maga dolga után látott.

HUSZONHARMADIK FEJEZET.

Fajankó ráakad a kékhajú tündérre.

Fajankó, abban a reményben, hogy utóvégre is megmenti édes apja életét, az egész éjszakát a tengeren töltötte. De micsoda szörnyű éjszaka volt az. Egész éjjel szakadt az eső, valóságos szélvihar korbácsolta a habokat és minduntalan olyan ijesztően zengett az ég, néha pedig olyan vakító fénynyel csapott le a villám, mintha az ítélet napja lett volna.

Hajnalban úgy rémlett neki, mintha száraz földet pillantott volna meg a messzeségben. És csakugyan. Valami sziget volt a tenger közepén.

Ekkor nagynehezen sikerült neki a parthoz közeledni. Azonban a hullámok akkora erővel szakadtak a part szikláira, hogy nem mert tovább úszni. Végre egy hatalmas hullám hirtelen fölkapta Fajankót és szerencsésen kivetette a partra. Az erős zuhanás következtében eleinte azt sem tudta, hogy hányadán

van, de csakhamar összeszedte magát és szinte megkönnyebűlten lélekzett föl:

— Hál' Istennek, csakhogy megmenekültem!

Az ég ezalatt kiderült, eltűntek a sötét fellegek, a nap pedig megjelent a szemhatáron és aranyos fényt árasztott köröskörül. A tenger is lassankint lecsöndesedett és csakhamar olyan sima lett, mint a tükör.

Fajankó ekkor maga körül nézett, vajjon nem lát-e valakit a szigeten. Sehol, senki. Majd a tengerre tévedt tekintete. Azt hitte, hogy talán észreveszi édes apja csónakját. Azonban ezúttal is csalódott. A véghetetlen sima felületen egy árva vitorlát sem lehetett látni.

Fajankó céltalanul bolyongott egy darabig a tengerparton. Nem tudta, mi teendő legyen. Nem mert távozni a partról, mert nem ismerte az utat. Meg aztán arra is gondolt, hátha rossz emberek laknak a szigeten, vagy pedig vadállatok tanyáznak rajta. Már csaknem sírásra fakadt, midőn nem messze a parttól egy nagy halat pillantott meg, a mint a fejét kidugva a vízből, ide s tova úszkált.

Fajankó megörült a hálnak s azonnal megszólította:

— Egy szóra kérném, ha ugyan nem veszi rossz néven tőlem.

— Akár kettőre is! felelt — egykedvűen a hal. Ez valami tisztességes delfin volt, a minőre egyébiránt ritkán akad az ember a tengerparton.

— Nem mondaná-e meg nekem, vajjon laknak-e ezen a szigeten emberek, a kiktől egy falatka kenyeret kaphatna az ember.

— Laknak bizony! — felelte a delfin. — Sőt ezen a dombon túl van egy falu, a hol megebédelhetsz.

— Még egy szóra kérném, ha ugyan nem veszi rossz néven tőlem. Kend, a ki éjjelnappal a tengereket járja, nem látott-e véletlenül egy csónakot és benne édes atyámat?

— Az éjjel olyan háborgó volt a tenger, hogy a csónak bizonyosan elmerült.

— Hát mi lett akkor édes apámmal ?

— Elnyelte a czápa.

— A czápa ! . . . Hát mekkora lehet ez a czápa ? — kérdezte Fajankó hűledezve.

— Mekkora ? — ismételte a delfin. —

Akkora, mint egy ötemeletes ház. A szája pedig olyan nagy, hogy kényelmesen elférhetne benne ötven huszár lovastúl együtt.

— Szent Isten ! — kiáltott Fajankó elrémülve. És a mire összeszedte volna bátorságát, a delfin egyszerre csak elillant.

Ekkor gondolta, hogy felmászik a dombra és lemegy a faluba, hogy valamit egyék. Útközben eszébe jutott a czápa, és csaknem minden lépésre hátrafordult. Attól tartott, hogy kiugrik a tengerből és hirtelen bekapja.

A mint a faluba ért, egy szép, fiatal asszonynyal találkozott, a ki egy-egy korsó vizet czevelt a kezében.

Fajankó megszólította, mert nagyon szomjas volt:

— Jó asszony, nem adna-e nekem egy korty vizet ?

— Édes örömet, fiacskám ! — mondta az asszony és a földre tette a két korsót.

Fajankó olyan szomjas volt, hogy majd kiitta az egyik korsó vizet. Azután megtörölte a száját és nagy keserűséggel suttogta:

— Hej, ha még jól is lakhattam volna!

A jó asszony, a mint ezeket a szavakat meghallotta, megsajnálta a fiút, és így szólt hozzá:

— Ha haza hozod az egyik korsót, jó ebédet kapsz nálam.

Fajankó egy pillantást vetett a korsóra, vajjon elbirja-e vinni. Hogyne birta volna el. Megmarkolta mind a két kezével és a fejére tette.

Mikor hazaértek, a jó asszonyka terített asztal elé ültette Fajankót, a ki bezzeg nem igen kérte magát, hanem nagy mohón hoz-

zálátott az evéshez. Evett is az istenadta, mintha fél éve éhezett volna.

A mikor már jóllakott, letette a kanalat, kést és villát, és föl akart kelni, hogy megköszönje az asszonynak a szives vendéglátást. De szinte eltántorodott, annyira meglepte az asszonyka arcza. Tágranyilt szemmel, tártott szájjal bámult rája, és nem tudott betelni a nézésével.

— Mit bámulsz rám annyira, fiacskám? — szólott mosolyogva a jó asszony.

— Nekem úgy rémlik . . . — felelte akadozva Fajankó, — nekem úgy rémlik, mintha . . . igen, igen . . . igen . . . szakasztott olyan a hangja . . . a szeme . . . hiszen a haja is ép olyan . . . kék! Ó, édes tündérem! . . . Ó, édes tündérem! . . .

E szavaknál Fajankó leborúlt a jó asszonyka elé, és zokogva ölelte meg a térdét.

HUSZONNEGYPEDIK FEJEZET.

Fajankó jó útra tér.

A jó asszony eleinte azzal állt elő, hogy ő bizony nem a kékhajú tündér, de aztán mégis megmondta, hogy ő az. Nem akarta tovább kínozni a szegény fiút, a ki most már keservesen sírt és kezét tördelte kétségbeesésében.

— Hát hogyan ismertél rám, te kópé? — szólalt meg a tündérleány.

— A véghetetlen szeretet, a mit irántad érezek, súgta meg nekem, hogy te vagy az.

— Lám, lám! Pedig azóta meglett asszony lett belőlem! Ugy-e bár emlékszel rá, hogy milyen kis leányka voltam, a mikor utoljára láttuk egymást? Most meg már anyád is lehetnék!

— Annál jobb, legalább ezentúl anyukának nevezhetlek. Milyen boldog vagyok, hogy nekem is lesz édes anyám, mint a többi gyerekeknek! . . . No de mondd csak, hogyan van az, hogy olyan nagyra nőttél?

— Az titok.

— Szeretném tudni azt a titkot, mert magam is nagyra óhajtanék nőni. Már nagyon boszant, hogy mindig ilyen kicsi vagyok.

— Sajnos, pedig te sohasem nőhetsz nagyra, tette hozzá a tündér.

— Miért nem?

— Mert a fabáb nem szokott megnőni.

— Hej, pedig már meguntam ezt a siralmas állapotot! — kiáltotta Fajankó s keservében földhöz vágta a sapkáját. Ideje volna, hogyha végre valahára belőlem is ember válnék . . .

— Az is meg lesz, csak meg kell érdemelned . . .

— Igazán? Hát mit tegyek, hogy megérdemeljem?

— Könnyű dolog az egész. Úgy viseld magadat mindig, mint a jó fiúk szokták.

— Hát nem vagyok én jó fiú?

— Csak képzeled! A jó fiúk szófogadók, te azonban . . .

— Én persze szófogadatlan fiú vagyok.

— A jó fiúk szeretnek tanulni, dolgozni, míg ellenben te . . .

— Én persze munkakerülő, csavargó fiú vagyok.

— A jó fiúk mindig igazat mondanak . . .

— Én persze mindig hazugságot mondok.

— A jó fiúk örömetst mennek iskolába . . .

— Én meg iskolakerülő vagyok. Hanem azért mától fogva jó gyerek akarok lenni.

— Megigéred?

— Meg. Jó gyerek leszek s örömet akarok szerezni édes apámnak . . . Vajjon hol lehet most a szegény?

Nem tudom. Lehet azonban, hogy még viszontlátod. De csak úgy, ha jó gyerek lesz belőled. Holnaptól kezdve pedig iskolába mégy.

— Szives örömetst. Tanulok, dolgozom, szóval mindent megteszek a kívánságod szerint. Mert magam is meguntam már ezt az életet

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET.

Fajankó iskolába jár.

Másnap reggel Fajankó iskolába ment. No de képzelhetitek, hogy mit miveltek a gyerekek, a mikor azt látták, hogy egy fabáb került közibük! Óriási hahotát ütöttek, a mint Fajankó az ajtó küszöbét átlépte. Azután mindannyian körülfogták és elkezdték őt bosszantani. Ki a sipkáját kapta ki a kezéből, ki pedig a kabátját ránczigálta. Ide-oda lökdösték, az orrát czibálták, majd hátba ütötték, gúnyos szavakkal illették, szóval egy pillanatilag sem hagytak békét a szegénynek.

Fajankó egy darabig nyugodtan tűrte a sok neveletlenséget, de aztán megsokalta, mérges pillantást vetett a pajkos gyerekekre és haragosan rivalt rájuk:

— Vigyázzatok, fiúk, mert ebből még baj lesz! Nem azért jöttem én ide, hogy belőlem bolondot űzzetek. Én nem bántok senkit, megkövetelem, hogy engem se bántsatok. Azért jár az ember iskolába, hogy tanuljon, nem pedig, hogy rosszkodjék.

Ez a komoly beszéd annyira megtetszett a gyerekeknek, hogy Fajankót azonnal megkedvelték. Most már nem incselkedtek, nem csintalankodtak többé vele, hanem kedvébe

jártak neki és úgy bántak vele, mintha édes testvérük lett volna.

Maga a tanító bácsi is megszerette Fajankót, mert mindig illedelmesen ült a padján, figyelt a szavára és szorgalmasan tanulta a leckéjét.

Csupán csak egy hibája volt Fajankónak, még pedig az, hogy nagyon bízott az iskola-

társai szavában. Pedig voltak köztök olyanok is, a kik nem igen hajtottak a jó szóra. A tanító bácsi figyelmeztette is többször, sőt a kékhajú tündér is óva intette őt, hogy óvakodjék a rossz pajtásoktól. Mert előbb-utóbb rossz vége lesz a dolognak. Fajankó azonban mindig azzal állt elő, hogy ő okos fiú, nem egy könnyen hagyja magát eltántorítani.

Történt azonban egy nap, hogy Fajankó,

a mint szép csöndesen az iskola felé ballagott, egy csapat gyerekkel találkozott, a kik menten körülfogták és valami nagyon érdekes hírrel lepték meg:

— Tudod-e, mi az ujság?

— No.

— Hát tegnap czápát láttak a tengerben. Akkorát, mint egy öt emeletes ház.

— Csakugyan? . . . Tán csak nem az, a mely édes apám csónakját felborította?

— Mi épen oda megyünk most. Gyere te is velünk.

— Azt már nem teszem. Megyek én az iskolába.

— Iskolába? Majd elmegyünk holnap. Egy nap nem a világ!

— Mit szól majd a tanító bácsi?

— A tanító bácsi? Mit törődik az velünk?

— Hát az anyukám?

— Nem kell annak mindent tudnia! — felelték a vásott gyerekek.

— Én miattam mehetek czápát nézni, — felelte Fajankó, — engem pedig hagyjatok iskolába menni. Ha czápát akarok látni, megnézhetem azt iskola után is.

— Csacsi! — kiáltottak fel csúfolódva. — Azt hiszed, hogy a czápa majd te rád vár? Mire oda érsz, már a hűlt helyét találod.

— Mennyi idő alatt ér az ember a tengerpartra? — kérdezte ekkor Fajankó.

— Egy óra alatt vissza is térhetünk.

— Gyerünk hát! Rajta fiúk, ki fut sebesebben! — kiáltotta Fajankó és futásnak eredt.

Erre a jeladásra a gyerekek, akárcsak a fergeteg, úgy futottak a tengerpart irányába. Fajankó mindig legelől tartott olyan sebesen, mintha a széllal futott volna. Koronkint hátrafordult, hogy kinevesse társait, a kik sehogysem tudták utólélni. Pedig a szerencsétlen fiú nem is sejtette, hogy micsoda szörnyű veszedelmek elé sietett.

HUSZONHATODIK FEJEZET.

Fajankót a csendőrök elfogják.

A mint Fajankó a tengerpartra ért, rögtön szétnézett a rengeteg nagy vizen, vajjon nem látja-e a czápát. Ez azonban nem igen mutatkozott. A tenger olyan sima volt, mintha megfagyott volna.

— Hol a czápa? — kérdezte Fajankó a társai felé fordúlva.

— Talán ebédelni ment! — felelte az egyik fiú kaczagva.

— Vagy pedig végignyúlt az ágyán és pipázik! — tette hozzá egy másik hahotázva.

Fajankó mindjárt tisztában volt vele, hogy pajtásai rászedték. Mire haragosan így szólt hozzájuk:

— Hát mit nyertetek vele, hogy bolondot csináltatok belőlem?

— Azt, hogy kimaradtál az iskolából, — válaszolták mindannyian kaczagva.

— No hiszen majd ad nektek a tanító bácsi! Majd megmondom neki, hogy milyen jó madarak vagytok!

— Vigyázz, Fajankó; — kiáltotta a legnagyobbik, és két lábát szétvetve oda állt elébe: — Ha egy kukkot is szólsz a tanító bácsinak, velem gyűlik meg a bajod. Jusson eszedbe, hogy mi röviden szoktunk elbánni

az árulkodókkal! Mi heten vagyunk, te meg csak egymagad.

— Heten, de mindannyian bűnösök!

— Fiúk, hallottátok? Ez a mihaszna megsértett bennünket! Fajankó! kérj bocsánatot azonnal, mert máskülönben jaj neked!

— Csak rajta! — kiáltotta Fajankó elszántan.

Ekkor az egyik fiú, a legvásottabb valamennyi között, fogta a keménykötésű olvasókönyvét és teljes erővel Fajankóra hajította. Fajankó azonban, a ki idejekorán észrevette a veszedelmet, hirtelen félreugrott, és a könyv egy másik gyermek fejéhez vágódott.

A szegény gyerek erre elsápadt, eltántorodott és hanyatt esett a földre.

Látván ezt a gyerekek, szörnyen megijedtek, és mintha ott se lettek volna, hirtelen kerekét oldottak és eltűntek.

Fajankó azonban ott maradt s habár maga is annyira megijedt, hogy eleinte azt se tudta, hányadán van, fogta zsebkendőjét, a tengerhez futott és megnedvesítette. Aztán rögtön visszasietett és bekötötte pajtásának a fejét.

— Jaj, jaj, jaj! Mi lesz velem! . . . Mi lesz velem! . . . — jajveszékel e közben Fajankó. — Hova futok? . . . Hova rejtőzöm? . . . Jaj, jaj, jaj! . . . Mért nem mentem inkább iskolába! . . . Mért hajtottam a pajtásaim szavára, a kik káromat akarták! . . . Pedig hányszor mondta nekem a tanító bácsi: „Óvakodjál a rossz pajtásoktól!” Hanem hát én sohasem fogadtam szót annak, a ki a javamat akarta! Most már szánhatom, bánhatom. Késő eső után a köpenyeg! Mi lesz velem! . . . Mi lesz velem! . . .

A mint így jajveszékel és sopánkodott, egyszer csak lépések zaja ütötte meg a fülét. Hátrafordult és két csendőrt pillantott meg, a mint sietve feléje közeledtek.

— Mit mívelsz itt a földön? — kérdezték mindjárt Fajankótól.

Ápolom ezt a szegény fiút, az iskolatársamat.

— Rosszúl van?

— Úgy látszik . . .

— Meghiszem azt, hogy rosszúl van! — mondotta az egyik csendőr, a mint a fiúra hajolt. — Ezt a fiút valaki megütötte. Ki volt az?

— Én nem! — szólt akadozva Fajankó, a ki úgy remegett a félelemtől, mint a nyárfalevél.

— Valaki csak megütötte!

— Én nem! — ismételte Fajankó.

— Mivel ütötték meg?

— Ezzel a könyvvel. — És Fajankó felsezdedte a könyvet a földről, hogy megmutassa a csendőrnek.

— Hát ez a könyv kié?

— Az enyém.

— Most már tisztában vagyok. Kelj fel rögtön és gyere velünk.

— De hát én . . .

— Gyere velünk . . .

— De hát én ártatlan vagyok . . .

— Gyerünk, ha mondom!

A csendőrök ekkor a beteg gyereket egy halászemberre bízták, a ki ép akkor vetődött oda véletlenül és meghagyták neki, hogy

gondját viselje másnap reggelig, a mikor majd eljönnek érette. Aztán közrefogták Fajankót és távoztak.

A szegény fiú nem igen mert tiltakozni a csendőrök eljárása ellen, hanem némán, le-

horgasztott fővel követte őket. Nagyon elszomorodott azon, hogy más gyerek rosszságának neki kellett meginni a levét. Ez a gondolat nagyon elkedvetlenítette és lesujtotta. Nem is akarta elhinni, hogy ébren van, ha-

nem hogy álmodik. Iszonyatos álom volt ez! A feje szédült, a lába részketett, a szeme káprázott, a mikor falujokba ért. Ekkor egy szörnyű gondolat villant föl elméjében: az ő jó tündére ablaka alatt kell majd elmennie! Meglátja, hogy csendőrök kísérik, mint valami gonosztevőt! Erre a gondolatra jobb szerezett volna meghalni.

A mint beértek a faluba, hirtelen szél kerekedett és lekapta Fajankó fejéről a sipkát.

Fajankó a csendőrökre nézett, mondani akart valamit, de nem mert. A csendőrök azonban megértették s intették, hogy fusson a sapkája után.

Több se kellett Fajankónak. Kapta magát és nagy hirtelen a sapkája után iramodott. Csakhamar utól is érte. De a helyett, hogy a fejére tette volna, a szájába kapta, a foga közé és eszeveszetten elkezdett futni a tenger felé. Olyan gyorsan szaladt, mintha a szél vitte volna magával.

Nagyot bámultak a csendőrök, a mint azon vették magukat észre, hogy Fajankó hirtelen elpárolgott. Nem futottak utána, mert tudták, hogy amúgy sem érik utól. Hanem egy kutyát uszítottak utána, egy nagy komondort, a mely véletlenül vetődött oda. Híres kutya volt ez. Ismerte az egész ország. Arról volt nevezetes,

hogy a kutya-futtatásokon ő volt az első győztes.

Fajankó látván a veszedelmet, még jobban neki iramodott. A kutya azonban túltett rajta. Futott, futott, mint a kengyelfutó lova. Már csak néhány ölnyi távolság választotta el őket egymástól.

E közben az egész falu népe kirohant az utcára. Az emberek kíváncsiak. Szerették volna látni, hogy mi lesz a vége a furcsa versengésnek. De nem láthatták. A nagy futás következtében valóságos porfelleg támadt az utcán, s néhány pillanat múlva nem lehetett látni semmit.

HUSZONHETEDIK FEJEZET.

A czápa gyomrában.

Fajankót szörnyű félelem fogta el, a mikor azon vette magát észre, hogy üldözője csaknem utólérte. Hallotta már hangos lihegését. De sőt, mintha meleg lehelletét is érezte volna.

Szerencsére azonban már annyira közel jutott a tengerhez, hogy csak néhány lépésnyire volt tőle. A mint a parton volt, elszántan nézett maga elé és hirtelen ugrással, mint valami béka, a tengerbe vetette magát. A kutya azonban nem merte tovább üldözni. Úgy látszik, félt a víztől. Megállott a parton

és hangosan ugatott, azután hátrafordult és bizonyosan visszafutott a csendőrökhöz.

De azért Fajankó nem igen állapodott meg, hanem nyílsebesen úszott ki a nyílt tenger felé. Néhány pillanat alatt olyan mesz-

szire jutott a parttól, hogy messzelátóval sem lehetett volna észrevenni.

A mint Fajankó czéltalanul úszott a tengerben, valami meredek kőszirtet vett észre

a nagy víz kellő közepén. Olyan ragyogó, fehér volt ez a kőszirt, hogy jéghegynek is beillett volna. A kőszirt tetején egy kecskét pillantott meg. És akkor úgy tűnt föl neki, mintha a kecske hangját is hallotta volna, de a nagy távolság miatt nem értette meg.

De mekkorát bámult aztán Fajankó, mikor azon vette magát észre, hogy a kecskének a szőre kék volt. Olyan szép, ragyogó kék, mint az ő tündérének a haja. Fajankónak a dolog szeget ütött a fejébe, mire még egyszer olyan sebesen kezdett úszni a kőszirt irányában.

De alig lehetett néhány száz méternyi távolságban a kősziklától, midőn egyszer csak azt látja, hogy valami óriási tengeri szörnyeteg közeledik feléje.

Több se kellett ekkor Fajankónak. Anynyira megrémült, hogy szinte elhűlt benne a vér. Hamarjában nem tudta, hogy mitevő legyen. Most már biztos volt benne, hogy az óriási tengeri szörnyeteg nem lehet más, mint az a rengeteg nagy czápa, a miről annyi féltelmes dolgot hallott mesélni. Bizonyosan ez nyelte el szegény édes apját is, és most ugyanilyen sors vár ő reá is.

Mekkora nagy volt a szája! Reszketett, ha rágondolt, hogy a czápa nemsokára utól-

éri. Es ekkor vége van. Mert a szörnyű állat nem ismer kegyelmet. A jó Istenhez fohász-
kodott. Megfogadta, hogy megjavúl s hogy
ezentúl jó, szófogadó fiú lesz. Csak még ez
egyszer fogadja a jó Isten az oltalmába.
Ekkor úgy rémlett neki, mintha újból a kék-
szőrő kecske hangját hallaná:

— Siess, Fajankó, az Isten szerelméért,
siess!

Fajankó ekkor nekibátorodott és kétség-
beesetten úszott.

— Siess, Fajankó, mert utólér a czápa!

És Fajankó ekkor összeszedte minden ere-
jét, s a hogy csak bírt, a kőszirt felé úszott.

— Vigyázz, Fajankó, mert mindjárt be-
kap a czápa!... Siess, mert tüstént véged van!

Azonban ekkor már késő volt. A ször-
nyeteg utólérte s egy hirtelen hörpéntéssel
lenyelte. Szegény Fajankó! Olyan erővel vá-
gódott a czápa gyomrához, hogy menten esz-
méletét vesztette.

A mint magához tért, eleinte nem tudta,
vajjon ezen, avagy a más világon van-e?
Olyan koromsötétség fogta körül, hogy úgy
rémlett neki, mintha valami tintás üvegbe
esett volna. Bizonyosan azért volt olyan fe-
kete körülötte minden.

Egy darabig hallgatózott. De nem hallott

semmit. Akárcsak a föld alatt lett volna eltemetve. Ekkor lassankint föltápászkodott s azon volt, hogy bátorságot merítsen. De a mint néhány lépést tett előre és arra a szörnyű meggyőződésre jutott, hogy csakugyan a czápa gyomrában van, keservesen zokogott és kétségbeesetten jajveszékelt:

— Segítség! Segítség! Végem van!

A kesergő szavára senki sem válaszolt. Szegény Fajankó, most már biztosra vehette, hogy nemsokára a czápa gyomrában kell elpusztúlnia! Hej, csak még egyszer haza kerülhetne! Soha többé el nem hagyná édes apját! De késő eső után a köpönyeg.

A mint imigyen sopánkodott, egyszerre csak úgy tűnt föl neki, mintha valami világosságot vett volna észre messziről. És ekkor ismét fölemelkedett, de most az egyszer úgy érezte, hogy remény költözött a szívébe.

HUSZONNYOLCZADIK FEJEZET.

Boldog viszontlátás.

Fajankó a világosság felé tartott. Tapogatózva, nagy óvatosan haladt előre. Néha meg-megbotlott, el is esett. De azért nem vesztette el a bátorságát. Csakhamar feltápászkodott és újra neki indult a veszedelmes útnak.

Mentől tovább haladt, annál jobban látni lehetett a világosságot. Már sejteni is kezdte, hogy honnan eredt a halvány fény. Úgy rémlett neki, mintha valami sötét, mély barlang szűk nyílásán szűrődött volna által. Jó darabig botorkált még az éjszakai, vak sötétségben, míglen egyszerre csak valami csudálatos dolgon akadt meg a szeme. Ugyan mit láthatott. Tudom, hogy el nem találnátok, hogyha meg nem mondanám nektek! Hát tudjátok-e, hogy mit látott? Kicsiny, terített asztalt, egy palaczkba dugott égő gyertyával. Az asztalnál pedig egy öreg emberke ült, hosszú ősz szakállal, a ki eleven halacszkákat gyömöszölt a szájába. Úgy látszott, nagyon éhes volt, mert mohón kapkodott a halak után. Ezek azonban csaknem mindig kisiklottak a kezéből.

Fajankó annyira megörült a dolognak, hogy azt sem tudta, hányadán van. Majd nevetni, majd sírni kezdett. Azután szólni akart, de érthetetlen, szaggatott szavakat dadogott. Végre megerőltette magát és örömében felkiáltott. Azután széttárta két karját és az öreg emberke nyakába borúlt:

— Édes apám! Édes apám! Hát végre mégis rád akadtam! De most már nem hagylak el többé; sohasem, sohasem!

— Hát te vagy az, Fajankó! Édes fiam! Csakugyan te vagy? — ismételte az öreg emberke, szemét dörzsölgetve.

— Igen, igen! Az vagyok, csakugyan az vagyok! Úgy-e megbocsájtasz, édes apám? Hiszen olyan jó a te szived! Hej, ha tudnád, hogy mennyit szenvedtem, mennyi bajom

volt, a mióta nem láttalak! — Es Fajankó ekkor mindent elmondott édes apjának.

Bálint gazdának most az egyszer még megesett rajta a szive, és megölelte, megcsókolta. Majd bátorítólag szólt hozzá. Hogy úgy, meg amúgy. Hátha még megsegíti őket a jó Isten.

— Mióta vagy, édes apám, a czápa gyomrában? — kérdezte aztán Fajankó.

— Épen két éve mult annak, hogy felborúlt a csónakom. Ázóta vagyok itt, ebben a szörnyű eleven börtönben.

— És miből éltél azóta? Honnan vetted a gyertyát, meg a gyujtót? Kitől kaptad?

— Ugyanabban a pillanatban, a mikor a csónakom felborúlt, egy vitorlás hajó is a tengerbe merült. A tengerészek mind megmenekültek, a hajó azonban elsüllyedt, és a czápa akkor nemcsak engem, hanem a nagy vitorlás hajót is elnyelte . . . Szerencsémre a hajó meg volt rakva tömérdek sok füstölt hússal, sonkával, kétszersülttel, borral, sajttal, cukorral, kávéval, aszalt gyümölcsessel, néhány láda gyertyával, meg gyujtóval. Ennek a sok Isten áldásának köszönhetem, hogy el nem pusztultam. Két álló esztendeig éltem belőle. Most azonban mindennek vége. Csu-

pán csak ez az egy szál gyertya van még meg. Ez az utolsó . . .

— Hát mi lesz aztán? . . .

— Mi? Mindaketten a sötétben maradunk . . .

— E szerint apuskám, — vágott közbe Fajankó, ne sokat késsünk, hanem gyerünk s mentől hamarább meneküljünk innen.

— Hogyan?

— Kiszökünk a czápa száján, s aztán belevetjük magunkat a tengerbe.

— Könnyű azt mondani. De ha nem tudok úszni.

— Se baj! . . . A hátamra ülsz, és ekkor szépecskén kiűszöm veled a partra.

— Bálint gazda eleinte tétovázott, hanem aztán mégis rászánta magát. Fajankó ekkor fogta az édes apja kezét és szép lassacskán neki indultak a veszedelmes útnak. Mikor kiértek a czápa gyomrából, hát egyszer csak világosságot láttak. A tengeri szörnyeteg tor-kában voltak ekkor, és óriási száján át megpillantották a csillagos eget, s rajta a holdat.

— Ez a legalkalmasabb pillanat a szökésre, — suttogta ekkor Fajankó, édes apja felé fordúlva. — A czápa úgy alszik, mint a bunda. A tenger csöndes, olyan világos van oda künn, mintha nappal volna. Kövess hát,

édes apám, és néhány pillanat mulva azt mondhatjuk, hogy megmenekültünk.

Ekkor fölkapaszkodtak a czápa torkán. Innen leszálltak a nyelvére. Akkora hosszú volt, meg olyan széles, hogy beillett volna kerti ösvénynek. De mielőtt megkoczkáztatták volna a nagy ugrást, Fajankó így szólt édes apjához:

— Ülj föl a hátamra és ölelj meg erősen. A többi az én gondom.

Bálint gazda csakugyan úgy tett s Fajankó ekkor elszántan ugrott a tengerbe.

A tenger csöndes volt, akárcsak a letarolt, sík mező. A hold sugára végigterült rajta és megvilágította az alvó czápát.

HUSZONKILENCZEDIK FEJEZET.

A jószívű tücsök.

Miközben Fajankó sebesen úszott a part felé, azon vette magát észre, hogy édes apja, a ki a hátán ült, úgy reszketett, mintha a hideg rázta volna. Fajankó azt hitte, hogy édes apja fél, azért reszket annyira. Mire vigasztalni kezdte:

— Ne félj, apám! Néhány pillanat mulva a parton leszünk.

— De hát én nem látok még semmit! — felelte az öreg emberke nyughatatlankodva.

— Már pedig én a partot is látom, —

vágott közbe Fajankó. — Az is igaz, hogy macskaszemem van. Éjjel jobban látok, mint nappal.

Szegény Fajankó úgy tett, mintha jókedvű lett volna. Azonban korántsem volt az. Már maga is félni kezdett. Lassankint erejét vesztette, alig birt lélekzeni . . . szóval ki volt már merülve, pedig a part még mindig távol esett tőlük.

Addig úszott, míg csak ki nem fogyott belőle a szusz. Fejét Bálint gazda felé fordította és szakgatottan így szólt:

— Édes apám, segítsen . . . mert meghalok.

Mindaketten már csaknem elmerülő félben voltak, midőn egyszer csak valami különös hang ütötte meg a fülüket:

— Ki hal meg?

— Én meg édes apám!

— Hát te vagy az, Fajankó? A czápa szájában találkoztam veled. Emlékszel-e arra a nagy tinhalra, a mely melletted surrant el abban a pillanatban, mikor téged elnyelt a czápa. Akkor szabadúltam ki a czápa gyomrából. És ezt neked köszönhetem. Mert ha ki nem tátja akkor a száját, bizonyosan a gyomrába kerülök. De hát szólj, mi a bajod?

Ha tehetek valamit a javadért, hát szívesen megteszem.

— Végy hát akkor bennünket a hátadra. Nem látod, hogy mindjárt elnyel bennünket a tenger?!

— Édes örömet. Siessetek hát.

— Nem leszünk-e nehezek?

— Dehogy lesztek. Akárcsak egy kagylóhéjat czeplnék a hátamon. — felelt a tinhal,

a ki akkora nagy volt, hogy tizen is elfértek volna rajta.

A mint a parthoz értek, Fajankó hirtelen leugrott a tinhal hátáról és lesegítette róla édes apját. Mire megfordúlt, a tinhalnak se híre, se hamva. Sajnálta, hogy meg se köszönhetett neki a szivességét.

— E közben megvirradt és Fajankó a karját nyújtotta édes apjának, a ki alig birt a lábán megállani, azután mondta neki:

— Gyerünk már most, édes apám s nézzünk egy falatka kenyér után. Már nem birom ki az éhséget. Tudom, hogy te is éhes vagy már!

Bálint gazda nem is szólt. Nagyon ki volt merülve. Lassan vánszorogva követte a fiát. Majd csak ráakadnak valami házra. Ott majd megkönnyörül rajtuk valaki.

Mentek-mendegéltek, valami félóra hosszat, míg egyszer csak egy szalmafedeles házikót pillantottak meg távolból.

— Gyerünk oda, édes apám! — szólalt meg ekkor Fajankó és mosolygott örömében. — Ott talán csak lakik valaki.

A mint odaértek, hát zörgetni kezdtek az ajtón.

— Ki az? kérdezte egy vékonyka hang belülről.

— Szegény vándorlegények, a kiknek se házuk, se fedelük, de sőt egy falatka kenyérük sincs, — felelte nagy alázatosan Fajankó.

Az ajtó erre kinyílt, de mennyire elcsodálkozott Fajankó, midőn azon vette észre magát, hogy a házban egy árva lélek sem volt.

— Hát hol itt a házi gazda? — kérdezte Fajankó csodálkozva.

— Ehin vagyok ide fent!

Bálint gazda, meg a fia rögtön a magasba néztek s egy tücsköt pillantottak meg a messtergerendán.

— Hát te vagy az, tücsök koma! — kiáltott fel csodálkozva Fajankó, a mint a beszélő tücsköt észrevette.

— Én hát! — felelte szemrehányólag a tücsök. — Emlékszel-e, hogyan bántál velem, mikor véletlenül hozzád tévedtem. Kicsi híja volt, hogy agyon nem ütöttél.

— Igazad van, édes tücsök koma! Hanem hát könyörülj meg szegény édes apámon Ő nem vétett neked...

— No csak ne essél kétségbe! Megkönnyörörülök én nemcsak apádon, hanem te rajtad is. Azonban eszedbe akartam előbb juttatni, hogy nem szép, ha az embertárssal, vagy bárkivel úgy bánunk, a hogy te velem bántál akkor. Mert a milyen az adjon Isten, olyan a fogadj Isten. Én azonban nem követem ezt a közmondást és örömet látlak a házamban.

— Igazad van, édes tücsök koma! De hát mondd meg inkább, hogy kitől kaptad ezt a takaros kis házat?

— Egy szép kékszörű kecskétől kaptam tegnap!

— Hát hova lett aztán a kecske? — kérdezte Fajankó lelkendezve.

— Nem tudom.

— Es mikor tér vissza?

— Sohasem! Tegnap nagyon szomorú volt, a mikor távoznia kellett. Folyton ezt hajtogatta: „Szegény Fajankó . . . Sohasem látom többé viszont . . . bizonyosan elnyelte a czápa!”

— Hát csakugyan azt mondta? . . . Tehát ő volt . . . ő volt? Az én gyönyörűséges tündérem! — jajveszékelte és zokogott Fajankó.

Soká sírt még, és a mikor jól kisírta magát, letörölte szemét a kabátja ujjával, azután puha szalmát rakott egy sarokba és ráfektette édes apját.

HARMINCZADIK FEJEZET.

Álom volt az egész.

Kis vártatva kérdezte a beszélő tücsöktől:

— Édes apám nagyon éhes. Attól tartok, hogy még baja lesz. Nem mondanák meg nekem, hol akadhatnék egy pohár tejre.

— Valami háromszáz lépésnyire innen lakik Répa Venczel, a kertész. Annak van elég tehene. Eredj hozzá. Annyi tejet találsz ottan, hogy meg is fürödhetsz benne...

— Fajankó be sem várta a tücsköt, hogy végezzen, hirtelen kapta magát és futva sietett Répa Venczelhez. Ez meg így szólt hozzá:

— Mennyi tejet akarsz?

— Egy teli pohárral.

— Egy pohár tej öt fillérbe kerül. Ide előbb a pénzt!

— Egy fillérem sincs, jó ember, — felelte Fajankó lesujtottan és szinte kétségbeesetten.

— Ez már nagy baj, édes fiam, — válaszolta a kertész, pénz nélkül nem adnak ám manapság semmit!

— Nem tehetek róla! — mondta Fajankó és úgy tett, mintha menni akart volna.

— Megállj! — szólalt meg hirtelen a kertész. — Mindjárt segítek én a bajon. Nem akarnál-e a kertemben vizet húzni?

— Miért ne?

— Száz kanna vizért kapsz egy pohár tejet.

— Azt is megteszem, csak tejet vihessek édes apámnak!

Ekkor a kertész elvezette Fajankót a kertbe és megmutatta neki, hogyan kell a kút kerekét forgatni. Fajankó aztán mindjárt hozzálátott a munkához. Mire azonban a száz kanna vizet fölhúzta, szinte úszott a verejtékben s olyan fáradt volt, hogy majd összerogyott de mindamellett vígan ballagot hazafelé, mert édes apjának tejet vihetett.

Attól a naptól fogva öt álló hónapig, mindennap hajnalban kelt föl s egyenest Répa Venczelhez ment vizet meríteni. Csakhogy tejet vihessen Bálint gazdának, a ki a jó, zsiros tejcskétől annyira jobban lett, hogy szinte ifjabbnak látszott. Szabad idejében Fajankó megtanúlt kosarat fonni. Ezzel aztán pénzhez is jutott. A mivel a derék fiú ellátta a házat a szükséges dolgokkal. Sőt szép tolószéket is készített és abban vitte el jó, öreg atyját sétálni.

Este meg nem feküdt le mindjárt. Hanem elővett egy régi, kopott könyvet, a mit a szomszéd faluban vásárolt és megtanulta belőle az olvasást. Sőt később az írás mesterségébe is begyakorolta magát.

Szóval annyira vitte a szorgalmával, hogy még pénzecskét is gyűjtött. Egy forintot kuporgatott össze. És ezzel az összeggel ruhát akart magának vásárolni.

Egy reggel el is ment a vásárra. Útközben valaki megszólította. Hátrafordul és egy csigát lát maga előtt, a mely épen akkor bújott elő egy bokorból.

— Nem ismersz? — mondotta a csigá.

— Nem bizony . . .

— Nem emlékszel-e arra a csigára, a ki a kékhajú tündérleány cselédje volt?

— Most már emlékszem rá! — kiáltotta Fajankó, izgatottan. — Mondd meg hát édes, jó csigám, hol hagytad az én szép tündéremet?

Mit csinál? Megbocsátott-e nekem? Emlékszik-e még rám? Szeret-e még mindig? Messze van-e innen a háza? Elmehetnék-e hozzá?

Ezekre a kérdésekre, a miket Fajankó olyan hirtelen elhadart, hogy szinte kificamodott a nyelve, a csiga nyugodtan így felelt:

— Édes Fajankóm! A szegény tündér betegen fekszik a kórházban!

— A kórházban?

— Sajnos, ott. Sok minden baj érte a szegényt. Azután nagy beteg lett. Most meg olyan szegény, hogy betevő falatja sincs.

— Csakugyan? ... Mekkora fájdalmat okoztál nekem ezzel a szomorú hírrel! Szegény, jó tündérem ... Ha millió forintom volna, mindjárt futnék, s mind odaadnám neki ... De nekem csupán egy forintom van ... Nesze! Épen ruhát akartam magamnak vásárolni. Nesze hát ez a csekély pénzecske és vidd el neki. Ezentúl majd többet dolgozom. S legalább az én jó kis anyuskámnak pénzt küldhetek. Segíthetem. Hát most áldjon meg az Isten, csigabigám, két nap múlva visszajöhetsz pénzért ...

És a csiga szokása ellenére úgy elkezdett futni, mintha bizony valami eleven gyík lett volna.

Mikor Fajankó hazatért, édes apja így szólt hozzá:

— Hát az új ruha?

Nem találtam olyant, a mely a testemre illett volna. Hát csak türelem. Majd megveszem máskor!

Aznap este Fajankó a helyett, hogy tíz óráig virrasztott volna, ébren volt éjfélig. Es most ez egyszer nyolcz kosár helyett tizenhatot készített. Azután lefeküdt. És a hogy elaludt, úgy tűnt föl neki, mintha megjelent volna álmában a szép kékhajú tündér. Ragyogó arczczal, mosolyogva közeledett feléje. Azután megcsókolta és így szólt:

— Derék fiú vagy, Fajankó! A te jó szíved aranyat ér. Ezért hát megbocsájtok neked mindent. A ki elhagyatott, szegény szüleit gonddal, szeretettel istápolja, az dicséretre méltó cselekedetet művel, és megérdemli, hogy tiszteljék, becsüljék és szeressék. Légy ezentúl is jó fiú, s meglásd, hogy boldog leszszel teljes életedben.

Az utolsó szónál Fajankó fölébredt és tágranyílt szemmel, álmélkodva nézett maga elé.

Képzelteritek, hogy mekkorát bámult, mikor azon vette magát észre, hogy nem volt többé fabáb, hanem olyan, mint a többi gyerekek. A mint pedig körülnézett, egy világos

szép szobában találta magát, szép butorokkal, gyönyörű képekkel a falon. Mikor aztán leugrott az ágyról, hát a széken szép ujdonat új ruhát pillantott meg. Ott állt a szék lábánál fényesre tisztított czipője is, a ruháján meg a sipkája.

Hirtelen felöltözködött s a mint zsebébe dugta a kezét, egy szép elefántcsontból való pénzes tárczát szedett elő. A tárczán ezeket a szavakat vette észre: „A kékhajú tündér visszaküldi az ő kedves Fajankójának a forintját, és hálás köszönettel üdvözlí.“ A mint kinyitotta a pénzes tárczát, a forint helyett ötven darab ragyogó aranyat talált benne.

Mikor a tükörbe nézett, úgy tűnt föl neki, mintha idegen embert látott volna benne. Nem volt többé a szokott fabábu, hanem egy gesztenyehajú, kékszemű, szép fiúnak eleven, értelmes képmását látta benne.

Fajankó erre csakugyan nem tudta, vajjon ébren van-e, vagy pedig álmodik?

— Hát az édes apám hol van? — kiáltotta hirtelen. És a szomszéd szobába nyitott. De mekkorát bámult, mikor az öreg Bálint gazdát ott látta az ablaknál, a mint szorgalmasan dolgozott.

— Édes apám, nem mondanád meg nekem, hogy mért változott meg minden ebben

a házban? — szólalt meg egyszer csak Fajankó és az öreg emberke nyakába borúlt.

— Ez a változás a te érdemed, édes fiam!

— mondta erre Bálint gazda.

— Miért volna az én érdmem? — felelte csodálkozva Fajankó.

— Mert ha a rossz gyerekekből jó gyerek

lesz, ez olyan bűvös hatással van a házra, hogy benne minden új és mosolygó színt, más alakot ölt magára.

— Hát a régi Fajankó ugyan hová bújhatott?

— Amott van ni! — felelte Bálint gazda,

és egy fabábra mutatott, a mely ott állott, egy székhöz odatámasztva, hátracsavart fejével, lelóggó kézzel és keresztbevetett lábbal, mintha minden pillanatban össze akart volna rogni.

Fajankó hátrafordult, hogy futó pillantást vessen rá. Egy darabig nézte, aztán sugárzó arczczal így szólt:

— Milyen furcsának tetszettem, mikor én még fabábu voltam! És mennyire örvendek most, hogy derék fiú lett belőlem.

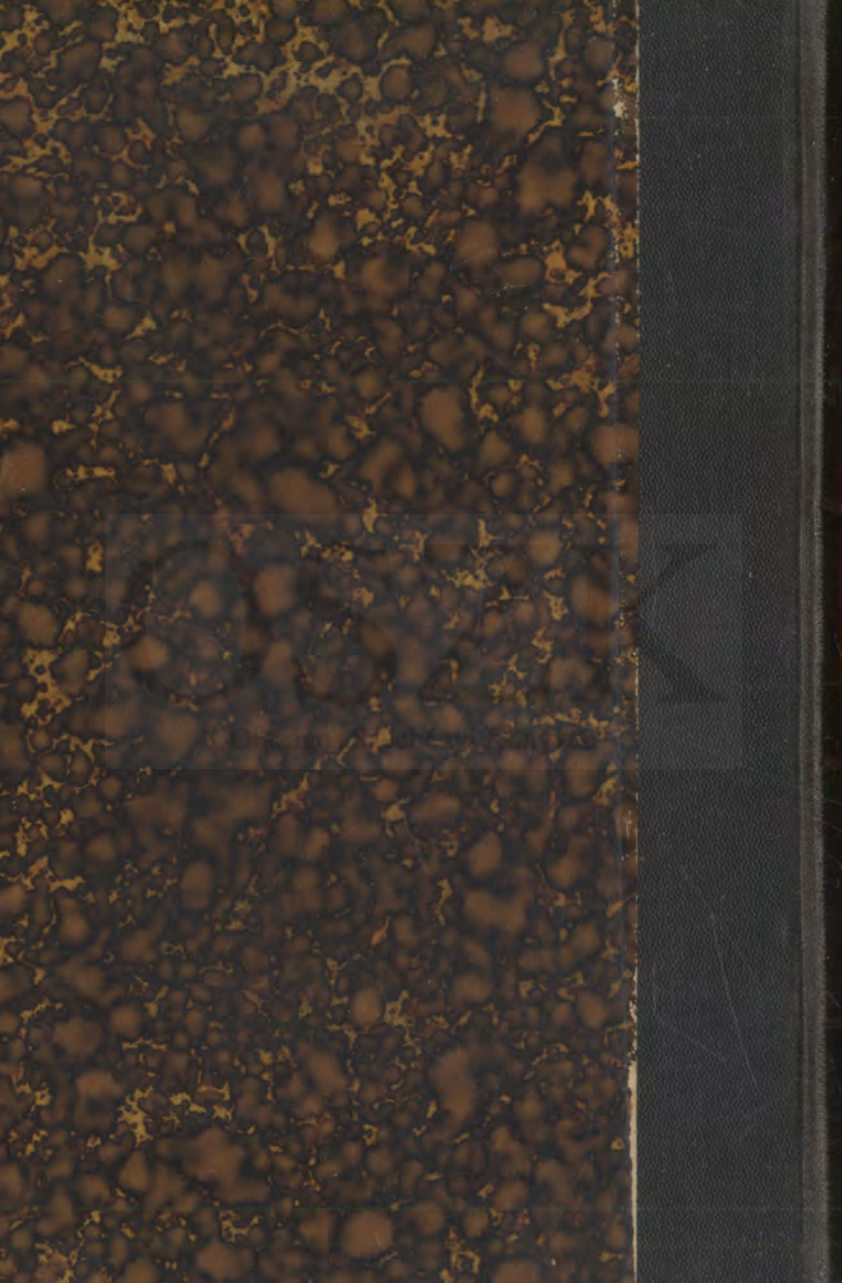

GAUSS

Fajank

N. M.

N. M.